

Ma Muweni Sulumani ya Mark àbèki ni Ere ye ti mədəmki ka Ma Muweni Sulumani ya Mark àbèki ni

Maslaŋa ya ti àbèki wakita ga Mark ni àdafay slimi gayaŋ a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nənŋu ni, kwa ka mənjàki gani ndam ga Yezu ðek təsəra àbèki ni ti Mark (təzalay naŋ Zeŋ daya : Tuwi 12.12, 25). Təsəra Mark ti tàgrakabu tuwi akaba Piyer, mək àslamalakabu pakama ga Yezu ya Piyer èci, àhi ni : ere ye ti Mark àbèki a wakita gayaŋ ni bu ni ðek ti akada ga pakama ge Piyer ya àhi ana mis ni (Tuwi 10.37-40) : ànjèki ka baray ga Yezu, èndeveriŋ àna ga Yezu ya àmət mək àŋgaba e kisim ba ni. Mark ti tàgrakabá tuwi akaba Pol a daya (Tuwi 12.25 ; 13.5, 13 ; 2 Timote 4.11).

A wakita gayaŋ ni bu ni ti Mark adafay zlam ga ndam Zude ya tagray ni (7.2-4 ; 15.42), ahəŋgaraba ma ndahaŋ ya ndam Zude təzlapay na daya (3.17 ; 5.41 ; 7.11, 34 ; 15.22). Nahkay məsəra àbiki wakita ni ti ana ndam ya ti nday ndam Zude do ni ; ahaslani àbu məbəkiani a wakita ndahaŋ bu Mark àbèki wakita gayaŋ ni ka had Itali ahkay do ni a Rom (ka 2 Timote 4.11 Pol àhi ana Timote tărəkioru ka naŋ a Rom nday ata Mark).

A Rom ti təgria daliya ana ndam ga Yezu a : a wakita gayaŋ ni bu ni ti Mark awayay məvi njəda ana nday ya ti təcakay daliya azuhva məfəki ahàr gatay ka Yezu ni (1.12-13 ; 8.34-38 ; 10.29-30 ; 13.11-13).

Mark àŋgəhad ere ye ti Yezu àgray akaba àdəm ni akada ga ata Meciyu nday ata Luk ya tənŋəhad ni : Yezu ànjèki ke tuwi gayaŋ ka had Gelili, òru gwar a Zeruzalem. Ay Mark àŋgəhad pakama ga Yezu kay ndo ; ahar gədakani àŋgəhad ere ye ti Yezu àgray ni. Zlam ga Yezu ya àgray

ni day ata Meciyu nday ata Lük tângəhadā àtama ga Mark na, ay pakama ga Mark ndahaŋ ya àngəhad ni ti àtam ga nday ndahaŋ ni (mazavu gani nihi, gurumkabu Mark 5.1-42 akaba Meciyu 8.28-34, 9.18-26 akaba Lük 8.26-37, 41-56, ahkay do ni Mark 6.14-29 akaba Meciyu 14.1-12 akaba Lük 9.7-9). Ku tamal àngəhad pakama ga Yezu kay ndo nəngu ni Mark àdəm Yezu ti bay macahi zlam ana mis (1.21-22, 27 ; 2.13 ; 4.1 akaba ndahaŋ) : a wakita ga Mark bu mis təzalay Yezu « Məsi » (4.38 ; 5.35 ; 9.17 akaba ndahaŋ).

Mark àngəhad ga Yezu ya àdəm tədəfi naŋ ana mis ba ni (1.34, 44 ; 3.12 ; 5.43 ; 7.36 ; 8.26, 30). Si ka ya ti aməməta, amangaba e kisim ba ni day kwa ti awayay ti mis tāsər naŋ ti naŋ way (9.9).

Pakama ge Zeŋ bay məbaray mis ni

(Meciyu 3.1-12 ; Lük 3.1-18 ; Zeŋ 1.19-28)

¹ *Ma Məweni Sulumani àki ka Yezu *Krist, Wur ge Melefit, ànjəki ² akada ga Bay Melefit ya ti àdəm ni. Ma gayaŋ ya àhi ana Yezu ni àbu məbəkiani a wakita ga bay *mahəŋgaray pakama gayaŋ Izayi ni bu. Àhi :

« Nihi ti nu nəbu nəsləruru bay məslər goro nahaŋ kama gayak

ti məslamatukkabu divi.* ³ Dəngu gayaŋ ahəndabiyu a huđ gili bu.

Àdəm ahkado : “Slamatumikabu divi ana Bay gəđakani.

Ahàr àdəm divi gayaŋ mālā ndələba.” † »

⁴ Nahkay ti zal nakəŋ, təzalay naŋ Zeŋ, òru a huđ gili vu ga *məbaray mis. Àra ènjia eslina ti àdəm ahkado : « Mbatumkaba majalay ahàr gekəli a. Tamal kàmbatumkaba majalay ahàr gekəli a ti, nabaray kəli. Nahkay ti Bay Melefit ambərfəŋa zlam magudarani gekəli ni kè kəli a. »

* 1:2 Malasi 3.1. † 1:3 Izayi 40.3.

⁵ Zeṅ àra àdǝma nahkay ti ndam ga had *Zude akaba ndam Zeruzalem ni dek tǝrǝkia. Tàra tǝnjia ti tǝdafaya zlam gatay ya tàgudar na, mǝk Zeṅ nakǝṅ àbaray tay a zalaka *Zurdeṅ bu hǝya.

⁶ Zeṅ ti naṅ àbu àna azana mǝlǝmani àna eṅgǝc ge ezligwemi, awǝlvù àna maslpara ga ambǝl a zuh bu. Zlam mǝzum gayanṅ ti eyew akaba amu. ⁷ Naṅ àbu azlah, àhi ana tay : « Maslaṅa nahaṅ naṅ àbu ara e divi ba kǝlǝṅ goro a. Naṅ nani ti mis gǝdǝkani, nǝǝda gayanṅ àtama goro a. Nu ti way ga mandǝhad ahàr ti nǝpicchiaba ezewed ga kimaka gayanṅ a di way ? ⁸ Nu ti nàbaray kǝli àna yam, naṅ ti ni amara mǝbaray kǝli àna *Mǝsuf Nǝlatani. »

Zeṅ abaray Yezu

(*Meciyu* 3.13-17 ; *Luk* 3.21-22)

⁹ Ka ya ti Zeṅ naṅ àbu *ababay mis nahǝma, Yezu ècikbiyu a Nazaret ka had *Gelili, àrǝkia mǝk Zeṅ nakǝṅ àbaray naṅ a zalaka *Zurdeṅ bu. ¹⁰ Yezu naṅ àbu acǝlaya a yam ni ba ni ti èpi hud melefite adahvu, èpi *Mǝsuf ge Melefite ahǝrkiaya akada ga kurkoduk ya ahǝr na, àhuriviyu a vu vu. ¹¹ Eslini dǝṅgu àhǝndabiyu a hud melefite bu akada dǝṅgu ge mis, àhi : « Nak ti wur goro, nawayay kur dal-dal, kǝmǝru mǝbǝruv dal-dal. »

Seteni awayay ahǝlfǝṅa eyu kà Yezu a

(*Meciyu* 4.1-11 ; *Luk* 4.1-13)

¹² Eslini *Mǝsuf ge Melefite nakǝṅ àzoru Yezu a hud gili vu hǝya. ¹³ Yezu òru ènjua a hud gili ni va ti anǝhad eslini vad kru kru fad. Naṅ àbu eslini ti *Seteni àhǝlfǝṅa eyu a. Ka sarta gani nani ti Yezu naṅ àbu e kidiṅ ga zlam ge gili bu ; *mǝslǝr ge Melefite tǝbu tǝfi ahàr.

Yezu azalay ndam mǝgǝs kilif fad, tigi ndam madǝbay naṅ

(*Meciyu* 4.12-22 ; *Luk* 4.14-15 ; 5.1-11)

¹⁴ A vad nahaŋ tàra tètəwəla Zeŋ a. Tàra tètəwəla naŋ a nahəma, Yezu òru ka had *Gelili. Òru ènjəa eslina ti àhi *Ma Məweni Sulumani ge Melefit ana mis. Ahivù ana tay, àdəm ahkado : ¹⁵ « Sarta ènjia. Melefit ara azum bay gayaŋ e kidiŋ gekəli bu, Məgur gayaŋ ènjia. Mbatumkaba majalay ahàr gekəli a, gəsúm kabá Ma Məweni Sulumani na. »

¹⁶ A vad nahaŋ Yezu naŋ àbu akoru kà gəvay ga dəluy Gelili ti èpi mis bebem cə ; biliŋ gani slimi gayaŋ Simu, nahaŋ ni ti ni wur ga mənani Andre. Nday təbu tətəliyu zəva gatay a dəluy vu, adəba nday ndam məgəs kilif. ¹⁷ Eslini Yezu àhi ana tay : « Dəbumbiyu nu ; anagray ti kīgəm ndam məhəlibiyu mis ana Melefit akada ya ti kəgəsúm kilif ni. » ¹⁸ Tàra ticia pakama ga Yezu na ti təmbər bu zəva gatay ni ndəbak, tādəbay naŋ həya. ¹⁹ Nday təbu takoru kama gəzit ti Yezu èpi mis ndahaŋ cə keti ; nday bəza ge Zebede, bəlaŋ gani slimi gayaŋ Zek, nahaŋ ni ti ni slimi gayaŋ Zeŋ. Nday a *slalah ga yam bu, təbu təslamalay zəva gatay. ²⁰ Àra èpia tay a ti àzalay tay. Nday nakəŋ tàra ticia zalay gayaŋ na ti təmbər bu bəŋ gatay Zebede akaba mis ya təgriki təwi ana tay ni a slalah ga yam ni bu, tādəbay naŋ.

Yezu aqariaba seteni ana maslaŋa nahaŋ a
(Lük 4.31-37)

²¹ A vad nahaŋ Yezu akaba ndam macəbəbay naŋ ni tòru a Kafarnahum. Vad *məpəsabana àra ènjia ti təhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu, mək Yezu nakəŋ ànjəki ka macahi zlam ana mis. ²² Zlam gayaŋ ya àcahi ana tay ni ti àgria ejeŋ ana tay a, adəba tici macahay zlam akada gayaŋ ni day-day ndo. Àhi ma ana tay akada ga bay ni, do ni ti akada ga ndam *məsər Wakita ge Melefit ya təcəhi zlam ana mis ni do.

²³ Nday tǎbu a ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni bu nahəma, zal nahaŋ seteni àniviyu a ahàr bu naŋ àkibu ka tay eslini. Àzlah, ²⁴ àdǎm : « Yezu zal Nazaret ! Nak ti kačǎbafəŋa mam kè leli a mam ? Kàra ge mijij leli a waw ? Nak dəgiya, nəsəra kur a lala ; nak Bay *njəlatani ge Melefit ya àslərbiyu ni. » ²⁵ Eslini Yezu nakəŋ àzlacaki ke seteni ni bəra, àhi : « Lakakaba, sləkiaba ana maslaŋa hina. » ²⁶ Seteni nakəŋ àra ècia zlacay gayaŋ na ti àdaday maslaŋa nani kay kay, àzlah kay kay, àsləkiaba. ²⁷ Mis ya ti eslini ni dək tǎra tǐpia ere ye ti àgravu na ti àgria ejep ana tay a dal-dal ; tǎzlapaki e kidij gatay bu, tǎdǎm : « Məŋ ga mam hini mam ? Zlam gayaŋ ya àcahi ana leli ni ti zlam məweni ; azlapay akada ga bay ni. Ku seteni day àhi ma ana tay, mək tǎgəsikabu. » ²⁸ Nahkay ti slimi ga Yezu àhəndoru ke weceweceni ka had *Gelili dək.

Yezu ahəŋgaraba mis a

(Meciya 8.14-17 ; Lək 4.38-41)

²⁹ Yezu akaba Simu, Andre, Zek, Zeŋ tǎra tǎhəraya a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ni ba ni ti tǎru suwwa a magam ga ata Simu nday ata Andre huya. ³⁰ Eslini ti mireŋ ga Simu naŋ àvu mandəhadani, aku àbəkia. Yezu òru ènjua ti tǎhi ma gani huya. ³¹ Yezu àra ècia ma gana ti àhədakfəŋiyu, àgəs ahar gani, èzefteba naŋ a. Aku nakəŋ àhəlkiya huya, mək wal ni afi ahàr ana tay.

³² Məlakarawa àra ègia fat àdiya a ahay va, məlaŋ èdiza ti tǎhəlbiyu mis ya ti tǎbesey do ni dək akaba nday ya ti seteni agray tay ni dək ana Yezu. ³³ Mis ga kəsa ni dək tǎŋgasfəŋvu kà mahay ya ti Yezu naŋ àvu ni ; ³⁴ eslini Yezu nakəŋ àhəŋgaraba mis ya ti arməwər gərgərani awər tay na kay ; mis ya ti seteni àniviyu ana tay ni day àgariaba ana tay a. Àcafəŋa seteni na kà zlapay a, adaba tǎsəra naŋ a.

Yezu ahi ma gayarj ana mis

(Luk 4.42-44)

³⁵ Du àna zuzueni ti Yezu ècikaba, àhəraya òru a hud gili vu. Òru ènjua ti ahəngalay Melefit. ³⁶ Eslini Simu akaba zləbəba gayarj ni tàdəboru narj. ³⁷ Tàra tàdia ahàr a ti təhi ahkado : « Mis dek tadəbay kur. » ³⁸ Eslini Yezu nakəj àhi ana tay : « Tokumum mədəgum a kəsa ndahañ vu, ti nəhivù pakama ge Melefit ana mis nday ye eslini ni bilegeni. Nu nàra ti ga magray təwi gani nani. » ³⁹ Narj nakəj mək àsawadəy ka had *Gelili dek ; a kəsa gərgərani bu dek àhi pakama ge Melefit ana mis a ahay ga *mahəngalavù Melefit ye eslini ni bu, àgariaba seteni ana mis ndahañ a daya.

Yezu ahəngaraba zal ambələk a

(Meciy 8.1-4 ; Luk 5.12-16)

⁴⁰ A vad nahañ zal ambələk nahañ àrəkia ka Yezu a àbəhadì mirdim, àhi ahkado : « Kam-kam, tamal kawayay ti kisliki mahəngaraba nu a ti nīgia mis njəlatana. » ⁴¹ Eslini àsia cicihi ana Yezu a ; Yezu nakəj àzoru ahar, ènjifin, àhi ahkado : « Nawayay, gia mis njəlatana. » ⁴² Yezu àra ènjifiña ti maslaña nani àngaba, ègia mis njəlatana huya. ⁴³⁻⁴⁴ Eslini Yezu àləgi, àhi ahkado : « Nihi kəngaba nahəma, kəhi ma gani ana maslaña ba. Ru kəngazli vu gayak ni ana bay *manğalabakabu mis akaba Melefit sawarj ; kəvi zlam ana Melefit akada ge Məwiz ya àdəm a wakita gayarj bu ni, adəba kīgia mis njəlatana. Nahkay mis etipi. Etipia ti atəsər nak kəngaba, kīgia mis njəlatana. » Àra àhia ma nahkay ti àhi : « Sləka. » ⁴⁵ Ay zal nakəj àra àsləka ti anjəki ka mədəm pakama ni dal-dal sawarj. Maslaña ya ti àdi ahàr ni lu ba àhi ma gani. Àdəmva

pakama na nahkay ti Yezu èsliki mähuriyani a kësä vu vay-vay va do, adäba mis tèsabaki. Nahkay ànjəhad e gili cak əfəŋ kà kësä, mis gwar eley gwar eley do dek tərəkioru.

2

Yezu ahəŋgaraba zal dərə
(*Meciyə* 9.1-8 ; *Lük* 5.17-26)

¹ Àra àgra vad a bal zla ti Yezu àŋga a Kafarnahum a. Naŋ àbu a magam eslini ti mis ticifiŋa daday a. ² Tərəkia tàra tənŋasvu dal-dal a ahay ya ti naŋ àvu ni bu. Mələŋ manjəhadani kà gəvay gayəŋ àbi, kà mahay tekeđi mələŋ àbi, adäba mis ni tèsabay. Naŋ nakəŋ naŋ àbu acahi ma ge Melefit ana tay. ³ Naŋ àbu acahi zlam ana tay nahkay ti mis ndahaŋ fađ təzibiyu zal dərə nahaŋ àki ka slalah. ⁴ Ay tisliki məzikabiyu naŋ ana Yezu do, adäba mis tisliva eslina. Nahkay ti təcəliyu ka *dalahar ga ahay ni, təhəlkia gwar ka palahar ya ti Yezu naŋ àvu na bal, mək təfiyu naŋ mandəhadkiani ka slalah gayəŋ ni gwar ka mələŋ məhəlkiana ni. ⁵ Yezu nakəŋ àra epia ere ye ti tàgray na ti àsəra təfəkia ahàr a. Nahkay àhi ana zal dərə ni : « Wur goro, zlam magudarani gayak ni məmbərfukana dek. »

⁶ Eslini zla ti ndam *məsər Wakita ge Melefit təvu manjəhadani bilegeni. Nday nakəŋ təbu təjalay a ahàr gatay bu, təhi ana ahàr ahkado : ⁷ « Àdəm ma hini ti kamam ? Azay ahàr gayəŋ akada naŋ Melefit timey ! Way esliki məmbərfəŋa zlam magudarani kè mis a tata way ? Tigi Melefit kwa do ni ! » ⁸ Nday təbu təjalay ahàr nahkay ti Yezu àsəra ere ye ti təjalaki ahàr na àndava, mək àhi ana tay : « Kajalum ahàr nahkay ti kamam ? ⁹ Zləzladə gani ti nəhi : “Zlam magudarani gayak ni məmbərfukana,” tək day ti nəhi : “Cicikaba, za slalah gayak na, sawaday” ni aw ? ¹⁰ Ay nawayay ti kəsərum nu *Wur ge Mis ti nisliki məmbərfəŋa zlam magudarani kè mis ka had a. » Mək

àhi ana zal dëra nakəŋ : ¹¹ « Nəhuk nahəma : cicikaba, za slalah gayak na, ru a magam. » ¹² Eslini naŋ nakəŋ ècikaba cəkwađ həya, àzay slalah gayaŋ ni, àhəraya e mite va kè eri ge mis na đek. Ere ye ti àgravu ni ti àgria ejep ana tay a đek, tədəgi ana mazləbay Melefit. Tədəm : « Ere hini bik-bik, mìpi kè eri geli ndo. »

Yezu azalay Levi

(*Meciyu* 9.9-13 ; *Luk* 5.27-32)

¹³ Yezu nakəŋ òru gwar kà gəvay ga dəluv ni keti. Mis đek tərəkioru, mək àcahi zlam ana tay. ¹⁴ Ka gayaŋ ya naŋ àbu akoru ni ti èpi Levi wur ga Alfe, naŋ àbu manjəhadani digusa ka mələŋ *məhəl hadam. Eslini Yezu nakəŋ àhi ahkado : « Dəbabiyyu nu. » Nahkay Levi nakəŋ ècikaba cəkwađ, àdəboru naŋ.

¹⁵ Kələŋ gani Yezu akaba ndam mađəbay naŋ ni tòru afa ge Levi nakəŋ. Tòru tìnjəa eslina ti təzum zlam akaba ndam məhəl hadam akaba ndam magudar zlam ndahaŋ kay, adaba mis nday nani ti nday dal-dal, təbu tađəbay naŋ. ¹⁶ Yezu naŋ àbu azum zlam akaba tay nahkay ti ndam *məsər Wakita ge Melefit tìpia ; nday nani ti ndam *Feriziyəŋ. Tàra tìpi naŋ a ti təhi ana ndam mađəbay naŋ ni ahkado : « Ahəmamam ti Yezu azum zlam ka ahar bəlaŋ akaba ndam məhəl hadam akaba ndam magudar zlam ni mam ? » ¹⁷ Naŋ nakəŋ àra ècia pakama gatay na ti àhi ana tay ahkado : « Ndam ya ti nday njalaŋ-njalaŋ ni ti tòru afa ga zal doktor do ; si ndam ga arməwər day kwa ti takoru afa gani. Nu nàra ti ga mazalay ndam jireni do, nàra ti ga mazalay ndam magudar zlam sawaŋ. »

Məgəs ndəra

(*Meciyu* 9.14-17 ; *Luk* 5.33-39)

¹⁸ A vad nahaŋ ndam mađəbay Zeŋ bay məbaray mis ni təbu təgəs ndəra akaba ndam Feriziyəŋ. Eslini mis tərəkia

ka Yezu a t̄hi ahkado : « Ndam maḋəbay Zer̄ ni akaba ndam Feriziyer̄ ni t̄bu t̄gəs ndəra ti ndam maḋəbay kur ni t̄gəs do ni ti kamam ? » ¹⁹ Yezu àhəngrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Ka ya ti bay ya ti aday wal ni nday t̄bu akaba zləbəba gayaŋ ni ti zləbəba ni t̄gəs ndəra tata waw ? T̄gəs ndəra ka ya ti naŋ àbu akaba tay ni do. ²⁰ Ay sarta nahaŋ amara, atəgəskia bay ga wal ni kà tay a. Ka sarta gani nani day kwa ti atəgəs ndəra. ²¹ Yaw mis àbi azay azana m̄weni asiviyu ana azana gayaŋ midigweni bi. Tamal àgra nahkay ti azana m̄weni ni ara asəkiyu azana midigweni ni, mək mələŋ meguzlehvani ni ara asagakivu. ²² Nahkay day mis abəviyu zum new-neweni e kene-kene midigweni vu ti àbi. Tamal àgra nahkay ti, zum new-neweni ni àra àwəsa ti ara etezkaba kene-kene na, nahkay ti emizikiba ka tay a cìcūena. Təbəviyu zum new-neweni ti e kene-kene m̄weni vu. »

Yezu naŋ bay ga vad̄ m̄pəsabana
(Meciȳ 12.1-8 ; Lük 6.1-5)

²³ A vad̄ *m̄pəsabana nahaŋ ba ti Yezu akaba ndam maḋəbay naŋ ni t̄bu tasləkaba a vədaŋ ga *alkama ba. Eslini ndam maḋəbay naŋ ni t̄bu teheboru alkama ni ga mahəpəḋani ka ahàr divi. ²⁴ T̄bu teheboru nahkay ti ndam *Feriziyer̄ ndahaŋ t̄hi ana Yezu : « Melefit àḋəm e *Divi gayaŋ ni bu : “Kəgrum t̄wi a vad̄ m̄pəsabana ba ba” ti, nihi ti ndam maḋəbay kur ni tagray ti kamam ? » ²⁵⁻²⁶ Eslini Yezu àhəngarfəŋ, àhi ana tay ahkado : « Kè-jəŋgum ere ye ti Devit àgray ni ndo aw ? Ka ya ti Abiyatar naŋ bay gəḋakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ti Devit zlaḋa àḋəkiva, ləwir àwər tay akaba ndam gayaŋ. Nahkay àhuriyu a ahay ge Melefit ni vu, àzum *dipeŋ ya t̄fəkadi ana Melefit ni. Ay ti Melefit àḋəm e Divi gayaŋ ni bu, mis ndahaŋ t̄zum dipeŋ nani

do ; si ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni day kwa ti t̄zum. Ay Devit nakəŋ òru àzum, mək àvi ana ndam gayaŋ ni, t̄zum bilegeni. »²⁷ Yezu àhi ana tay keti : « Vad məpəsabana ti Bay Melefit àgriaya ana mis a, do ni ti àgri mis ana vad məpəsabana ndo. »²⁸ Nahkay ti ku a vad məpəsabana ba day Bay ya ti adəm tâgray zlam hini ni ti nu *Wur ge Mis. »

3

Yezu ahəŋgaraba zal ya ahar mikəlfiŋana na
(*Meciya* 12.9-14 ; *Lək* 6.6-11)

¹ Yezu àŋgoru a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ni vu keti. Eslini zal nahaŋ naŋ àvu ahar mikəlfiŋana. ² Mis ye eslini ni t̄bu taməŋjaləŋ ana Yezu. T̄hi ana ahàr ahkado « Kani vad *məpəsabana ti, akal ti ara ahəŋgaraba naŋ a waw ? » Tawayay tacalki Yezu ka zlam magudarani. ³ Yezu nakəŋ àhi ana zal ya ti ahar mikəlfiŋana ni : « Cikaba, ra e kidiŋ ge mis ni va. » ⁴ Mək àhi ana mis ya ti eslini ni : « Iŋgakaday, Melefit àdəm mam a wakita ya M̄wiz àbeki ni bu mam ? Àvia divi ana mis ga magray zlam sulumana a vad məpəsabana tək, ga magray zlam magudarana waw ? Ga mahəŋgay mis tək, ga makad mis aw ? » Nday nakəŋ t̄lakakabá te-te. ⁵ Àməŋjaləŋ kà tay àna məzum b̄ruv dal-dal, adaba t̄iciiki slimi do. Àhi ana zal ya ti ahar mikəlfiŋana ni : « T̄lbiyu ahar gayak ni. » Àra àt̄elikabiya ti ahar gayaŋ ni àslamalava, ègia s̄nduḃ-s̄nduḃana. ⁶ Ndam *Feriziyəŋ ni t̄ara t̄ipia ere ye ti àgravu na ti t̄àhəraya a ahay ni ba, t̄àŋgasvu akaba ndam madəbay bay *Erot ni h̄uya ; t̄àgray sawari ahəmamam ti t̄iŋiŋ Yezu ni.

Mis kay tara afa ga Yezu a

⁷ Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təsləka tōru kà dəluv ni. Mis dal-dal tədəboru naŋ : tədəboru naŋ ti ndam Gelili, ndam *Zude ⁸ akaba ndam ga kəsa gatay Zeruzalem, ndam Idume, mis ya ti təsləkabiya ke ledi ga zalaka *Zurdeŋ a ni, ndam ga hađ ga kəsa Tir akaba ga kəsa Sidoŋ. Tərakia dal-dal adəba ticia ere ye ti àgray na dek. ⁹ Eslini àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Slamalumukabá *slalah ga yam a, do ni ti mis ni atəŋgəlad nu. » ¹⁰ Àhi ana tay nahkay ti adəba naŋ àbu ahəŋgaraba mis a dal-dal. Nahkay ndam ga arməwər dek tədədkiyu ; way way do awayay ti mījifiŋ lu. ¹¹ Seteni ni təra tīpia naŋ a ti təbəhadī mirdim, meleher ndiḃa ndiḃa ana hađ, tədəgiki ana zlahay, təhi ahkado : « Nak Wur ge Melefit. » ¹² Eslini Yezu àzłacaki ka tay ŋgak-ŋgak, àhi ana tay : « Kədəfum nu ba. »

Yezu adaba ndam asak gayəŋ a kru mahar cə
(Meciya 10.1-4 ; Lək 6.12-16)

¹³ Yezu àcəloru a həma vu. Eslini àzalay ndam ya ti adəba tay a ni ; nday nakəŋ tərəkivoru. ¹⁴ Ndam ya tigi ndam gayəŋ ni ti nday kru mahar cə : awayay ti tənəhadkabu, mēslər tay ga məhioru pakama gayəŋ ana mis ; * ¹⁵ àvi njeḃa ana tay ti tğariaba seteni ana mis a daya. ¹⁶ Nday kru mahar cəni ni ti slimi gatay nday hi : Simu àdi slimi Piyer, ¹⁷ bəza ge Zebede ata Zek nday ata wur ga məŋani Zeŋ ; nday ti Yezu àdi slimi ana tay Bowanerges, awayay adəmvaba nday akada ga aday ga avər ya aməcay ni ; ¹⁸ Andre, Filip, Bartelemi, Meciya, Tumas, Zek wur ga Alfe, Tade, Simu naŋ bəlaŋ ga ndam

---

* 3:14 A wakita ndahaŋ bu tədəm : « Ndam ya ti tigi ndam gayəŋ ni ti nday kru mahar cə, àzalay tay ndam asak gayəŋ : awayay ti tənəhadkabu. »

ya takadvakivu ka had gatay ni, ¹⁹ nahaŋ ni ti ni Zedas Iskariyot, bay ya ti amara məsəkumoru Yezu ni.

Yezu ti agray tawi àna njəda ge Melefit tək, àna njəda ge Seteni aw ?

(*Meciya* 12.24-32 ; *Lək* 11.15-23 ; 12.10)

²⁰ Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tanga a magam a. Eslini mis dal-dal tangaşfəŋvu kà tay keti. Mis ni təbu kay nahkay ti Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni ahar tekeđi təŋgətfəŋ ga məzum zlam do. ²¹ Ndam gayəŋ ni tàra ticia ti tàra. Tawayay tazay naŋ, təđəm ahkado : « Endisl àniviyu va bi. »

²² Ndam *məsər Wakita ge Melefit təbu eslini, ticikbiyu kwa a Zeruzalem. Təđəm ahkado : « Yezu nahəma, seteni *Belzebəl àniviyu. Agariaba seteni ana mis a ni ti àna njəda ga bay ge seteni nani. » ²³ Eslini Yezu əzalay tay, àhi ma ana tay àna ma *gozogul : « Ahəmamam *Seteni esliki magaray ahàr gayəŋ gayəŋani ni mam ? ²⁴ Tamal ndam ga had nahaŋ nday ndayani takadvu e kidiŋ gatay bu ni ti had gani àŋgoru kama do. ²⁵ Tamal ndam ga huđ ahay takadvu e kidiŋ gatay bu ni ti huđ ahay gani àŋgoru kama do. ²⁶ Nahkay day tamal Seteni ezirey ahàr gayəŋ ti njəda gayəŋ èdeva, àŋgoru kama koksah ; gayəŋ àndava huya. »

²⁷ Yezu àdəm keti : « Mis ahuriyu a ahay ge mis njəda-njəđani vu, mək ahəlfəŋa zlam gayəŋ a mənəđəd məwəl naŋ ti àgravu koksah. Si tamal àwəla naŋ a day kwa ti ahəlfəŋa zlam gayəŋ a. ²⁸ Nəhi ana kəli nahəma, zlam magudarani ge mis ya tagudar ni dek akaba ndivey ya tindivi Melefit ni dek ti Melefit ambərfəŋa kà tay a. ²⁹ Ay maslaŋa ya ti endivi Məsuf gayəŋ ni ti, magudar zlam gayəŋ nani ti Melefit ambərfəŋa dəy-dəy do. Maslaŋa nani amanjəhad akaba zlam magudarani gayəŋ ni kaŋgay-kaŋgay huya. »

³⁰ Yezu àhəngarfəŋ kà pakama gatay ni nahkay ti adaba tādəm « Seteni àniviyu. »

Ndamam ndam ga huɗ ahay ga Yezu ededɪŋ ededɪŋeni ni mam ?

(*Meciyu* 12.46-50 ; Lük 8.19-21)

³¹ Eslini məŋ ga Yezu akaba bəza ga məŋ ga Yezu tàra tɪnjia. Nday e mite bu, təslərkiyu mis ti m̂azaliyu naŋ.

³² Ay ti mis təvu dal-dal manjəhadani, təvelinɟa ahàr ana Yezu a. Təhi ahkado : « Ata muk akaba bəza ga muk təbu e mite bu, təzalay kur. » ³³ Àhəngrifəŋ ana tay, adəm ahkado : « Məŋ goro ti way ? Bəza ga mmawa ti ndamam ? » ³⁴ Eslini Yezu nakəŋ àmənjaləŋ kè mis ya ti təvelinɟi ahàr ni dek, àhi ana tay ahkado : « Məŋ goro akaba bəza ga mmawa nahəma, nday hini. ³⁵ Maslaŋa ya ti agray ere ye ti Melefit awayay ni ti, naŋ nani ti wur ga mmawa zalani, bi walani, mmawa daya. »

4

Bay mabəhad hilfi ga zlam

(*Meciyu* 13.1-9 ; Lük 8.4-8)

¹ Yezu òru gwar kà gəvay ga dəluv ni ga macahi zlam ana mis keti. Eslini mis dal-dal təcakalafəŋvu, nahkay naŋ nakəŋ káy àcəliyu a *slalah ga yam vu ka ahàr ga dəluv ni, ànjəhadviyu digus, àcahi zlam ana tay ; mis macakalavani ni nday təbu kà gəvay ga dəluv ni, təbi slimi. ² Àcahi zlam gərgəri kay ana tay àna ma *gozogul. A pakama gayəŋ ya àhi ana tay ni bu ni ti adəm ahkado : ³ « Cəm day, maslaŋa nahaŋ àhəraya òru e gili ga mabəhad hilfi ga zlam. ⁴ Naŋ àbu abəhadoru hilfi ga zlam ni ti bal gani adəgoru e divi vu. Nahkay edidɪŋ tàra təndaba. ⁵ Bal gani keti adəgoru ka pələɗ ya had àhəcaki ni. Àfətaya huya, adaba had àki ka pələɗ ni kay bi. ⁶ Àra àfətaya, fat àra àvədɪa ti èhiriŋaba

adaba àbiyu sliri a had vu kay ndo. ⁷ Bal gani keti àdègiyu a adak vu. Àra àfətaya ti adak ni tédəkkabu akaba naŋ, tèngecekabá naŋ a, nahkay ti àbi bəza ndo. ⁸ Bal gani keti àdəgoru ka had sulumani. Àra àfətaya ti àdək, àbi bəza. Bəlaŋ gani àbi bəza kru kru mahkər, bəlaŋ gani keti bəza kru kru muku, nahəŋ ni bəza diŋ. » ⁹ Yezu àdəm keti : « Maslaŋa ya ti slimi àfəŋ ge mici zlam nahəma, mīci lala ! »

Yezu ahi ma ana mis àna ma gozogul ti kamam ?

(Meciyɛ 13.10-17 ; Lək 8.9-10)

¹⁰ Ka ya ti Yezu naŋ àbu cak nahəma, ndam madəbay naŋ kru mahar cœeni ni akaba mis ndahaŋ ya tadəbay naŋ ni tihindifiŋa pakama àki ka ma *gozogul gayaŋ ya àdəm na. ¹¹ Àhi ana tay ahkado : « Lekulum ti Melefit àdəfikiaba zlam maŋgahani àki ka Məgur gayaŋ na ana kuli a. Ana mis ndahaŋ ga dala ni ti ma gayaŋ ya ahi ana tay ni dək ti ma gozogul. ¹² Agray nahkay ti “Ku tamal taməŋjaləŋ ka zlam lala nəŋgu ni tìpi ba ; ku tamal təbi slimi ana pakama lala nəŋgu ni tìci ba. Do ni ti atambatkaba məbərɛv gatay a, Melefit ambərfəŋa zlam magudarani gatay ni kà tay a.”

* »

Yezu adafaba ma gozogul ga bay mabəhad hilfi ga zlam na

(Meciyɛ 13.18-23 ; Lək 8.11-15)

¹³ Yezu àhi ana tay keti : « Kìcəm ma *gozogul hini do ! Akara kicəm ndahaŋ ni dək ti ahəmamam ? ¹⁴ Bay ya ti abəhad hilfi ga zlam ni, naŋ akada bay ya ti àhi pakama ge Melefit ana mis ni. ¹⁵ Mis ndahaŋ təbu, nday akada divi ya ti hilfi ga zlam àdəgaki ni : ticia pakama ge Melefit a, mək *Seteni ara ahəliaba pakama nana ana tay a huya.

* 4:12 Izayi 6.9-10.

¹⁶ Mis ndahaŋ day tɛbu, nday akada pɛlad ya ti hilfi ga zlam adɛgaki ni : ticia pakama ge Melefit na ti tɛgɛskabu àna mɛmɛrani hɛya. ¹⁷ Ay pakama nani àhuriviyu ana tay a mɛbɛruv vu do, akada ge sliri ya ti tɔru a had vu do ni ; tɛgɛskabu ti ga hayaŋani. Tamal zlam zlezladani àdia ahàr ana tay a, ahkay do ni mis tɛgri daliya ana tay azuhva pakama ge Melefit ni ti tɛmbrɛŋ hɛya, tɛgɛskabu va do. ¹⁸ Mis ndahaŋ tɛbu, nday akada hilfi ga zlam ya ti àdiyu a hudɛ ga adak vu ni : ticia pakama ge Melefit a ti tɛgɛskabu. ¹⁹ Ay majalay ahàr ga duniya ariva ana tay a, elimeni agosay tay, zlam gɛrgɛrani ndahaŋ egi eri ana tay daya. Zlam nday nani dɛk tɛŋgecekabu zlam akada ga adak ni. Nahkay ti pakama ya ndam nday nani tici ni àzaya araja do. ²⁰ Mis ndahaŋ ti ni tici pakama ge Melefit ; tici ti tɛgɛskabu. Nday akada had sulumani ya hilfi ga zlam adɛgaki ni, nahkay tɛbi bɛza. Bɛlaŋ gani abi bɛza kru kru mahkɛr, bɛlaŋ gani keti bɛza kru kru muku, nahaŋ ni bɛza diŋ ni. »

Ma gozogul àki ke cɛŋgel akaba darama

(Luk 8.16-18)

²¹ Yezu nakɛŋ àhi ana tay keti : « Maslaŋa àbu ahɛmbaki dagɛla ke cɛŋgel mibefteni, ahkay do ni afiyu cɛŋgel ni a zuh slalah vu aw ? Aha ! Afɛkad ka mɛlaŋ zaŋani do aw !

²² Nɛdɛm nahkay ti adaba zlam ya ti maŋgahani ni dɛk emipivu, zlam ya ti madafani faŋ do ni dɛk emicivu daya.

²³ Tamal slimi tɛfɛŋ kɛ kɛli ge mici zlam nahɛma, cɛm ! »

²⁴ Àhi ana tay keti : « Bumi slimi ana pakama ya ti kicɛm ni. Darama ya lekɛlɛm kɛgurumi zlam ana mis ndahaŋ àna naŋ ni ti Melefit day amɛguri zlam ana kɛli àna naŋ, mɛk amɛgurikiviyu ana kɛli àkivu. ²⁵ Adaba maslaŋa ya ti zlam gayaŋ àbu ni ti atɛvikivu. Ay maslaŋa ya ti zlam gayaŋ àbi nahɛma, ku ere ye ti àfɛŋ ni day atɛzafɛŋa. »

Ma gozogul àki ke hilfi ga zlam ya afətaya ni

²⁶ Yezu àhi ana tay keti : « *Məgur ge Melefit ti azavu akada ga bay ya ti abəhad hilfi ga zlam ni. ²⁷ Ku tamal bay nani enji dūwir, ku tamal èpidəkva, məlavad akaba məlafat gani nəngu ni, hilfi ga zlam ni afət, adək : ahəmamam afət, adək ni ti naŋ àsər do. ²⁸ Had ni agray zlam zlam gayaŋ : zlam ni afətkiaya, mək abay ahər. Àra àba ahər a ti abi bəza kay. ²⁹ Ka ya ti zlam ni àndəha nahəma, bay nani azay məvəd gayaŋ, adəba sarta ga mabazani ènjia. »

Ma gozogul àki ke hilfi ga zlam gūziteni

(Meciyə 13.31-32, 34 ; Lək 13.18-19)

³⁰ Adəm keti : « Məzum *Məgur ge Melefit ti azavu akaba mam ? Mara madafaba àna ma *gozogul weley ? ³¹ Cəm day, Məgur ge Melefit ni ti azavu akaba wur ge hilfi ga zlam gūziteni, gūziteni e kidiŋ ga bəza ge hilfi ndahaŋ ya a duniya bu ni dek. ³² Tizligia ti adək, àtam zlam ya ti tizligi e dini bu ni dek àna gədfakani. Abal ahar gədfakani, edidiŋ tagraviyu lala gatay a hud gani vu tata ; tanjəhad e zəhwəri gani bu. »

³³ Yezu àcahi ma ge Melefit ana mis àna ma *gozogul kay akada nday hini. Àhi ma ana tay ti ya tislíkí miceni tata ni. ³⁴ Ma gayaŋ ya àhi ana tay àna ma *gozogul do ni ti àbi, ay ka ya ti naŋ àbu akaba ndam madəbay naŋ ni ka ahər gatay ni ti adəfiaba ana tay a dek lala.

Yezu azlacaki ka aməd

(Meciyə 8.23-27 ; Lək 8.22-25)

³⁵ Məlakarawa gani ti Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni : « Tokumum mədəgum gwar ke ledi ga dəluy ni. » ³⁶ Nahkay nday nakəŋ təsləkaba e kidiŋ ge mis dal-dalani ni ba, təhurkiviyyu ka Yezu a *slalah ga yam vu, təzay naŋ àna naŋ. *Slalah ga yam ndahaŋ təbu kə gəvay gani

gayaŋ ya tàzay naŋ àna naŋ ni. ³⁷ Nday tèbu təzoru naŋ ti aməd gəfakani àkəzlabiyu ka ahàr ga yam ni, mək yam ni àjabasliyu a slalah ga yam ni vu, awayay arəhvù wudak. ³⁸ Ka ya ti aməd ni naŋ àbu akəzlay nahəma, Yezu naŋ àvu e dūwir bu gwar ke meteliŋ ga slalah ga yam ni, àfəki ahàr ka zlam kud-kudani. Naŋ e dūwir bu ni ti nday nakəŋ tēpidək naŋ, təhi : « Məsi ! Leli dek miji ti ahəluk ahàr do aw ? » ³⁹ Naŋ nakəŋ àra èpidəkva ti àzlacaki ka aməd ni bəra, àhi ana yam ni : « Lakakaba ! Kàdaday va ba ! » Eslini aməd ni àmbrəŋ makəzlani hūya, yam ni ègia dēgika. ⁴⁰ Aməd ni àra àmbrəŋa makəzlana ti Yezu àhi ana ndam maďəbay naŋ ni : « Aŋgwaz awər kuli ti kamam ? Kekileŋa kəfumku ahàr ndo aw ? » ⁴¹ Ere ye ti Yezu àgray ni àsia aŋgwaz ana tay a dal-dal, nahkay təzlapay e kidiŋ gatay bu, təďəm ahkado : « Naŋ hini ti way ? Aməd akaba yam day ticiiki slimi ni ! »

5

Yezu agariaba seteni kay ana maslaŋa nahaŋ a (Meciyu 8.28-34 ; Lük 8.26-39)

¹ Yezu akaba ndam maďəbay naŋ ni tòru ke ledi ga dəluv ka had ga ndam Zerasa. ² Àra àhəraya a *slalah ga yam ni ba ni ti zal nahaŋ seteni agray naŋ àhəraya e kidiŋ ge mindiviŋ ba, àŋgwivabiyu a ma vu hūya. ³ Zal nani ti anjəhad kè mindiviŋ, mis tàmətaďfəŋa, ku àna jejirbi day tisliki məwəl naŋ va do. ⁴ Ahaslani təwəla naŋ àna jejirbi a akaba təbiviya sisel a asak va sak kay nəŋgu ni, èheďkaba dek. Njəda gayaŋ àtama ge mis ya ti təgəs naŋ na. ⁵ Nahkay ti məlavad akaba məlafat naŋ àbu anjəhad kà məlaŋ ge mindiviŋ, a həma bu ; azlah, esliŋkaba vu gayaŋ àna akur a. ⁶ Àra èpibiya Yezu a driŋ ti àzəbiyu asak ; àra ènjia ti àbəhadì mirdim grik, meleher ndiď ana

had. ⁷ Àdiki ana zlahay, àhi ahkado : « Nak Yezu Wur ge Melefit naŋ agavəla driŋ ti kadəbafua mam ? Nahəŋgalay kur kam-kam àna slimi ge Melefit, kəgru daliya ba ti ! »
⁸ Àdəm nahkay ti adaba Yezu àhi : « Nak seteni, hərəya a maslaŋa hini ba » palam. ⁹ Yezu èhindifiŋa ma, àhi : « Slimi gayak way ? » Àhəŋgrifəŋ : « Slimi goro Gaslka, adaba leli kay dal-dal. » ¹⁰ Àhəŋgalay Yezu dal-dal, àhi : « Kam-kam, kəgaraba leli ka had hina ba ti ! »

¹¹ Eslini ti mədrəs təbu kay ka ahar bəlaŋ, təzum zlam kà gəvay ga həma. ¹² Nahkay seteni ni tihindifiŋa ma kà Yezu a, təhi ahkado : « Vi divi gani ana leli, ti mărəkivoru ka mədrəs nday tegəni, ga moru məhuriviyani ana tay ti. » ¹³ Yezu nakəŋ àvi divi gani ana tay. Nahkay seteni ni təmbrəŋ zal nakəŋ, tòru təcəlivù a ahàr vu ana mədrəs ni, mək mədrəs ni tədəgiki ana hwa gədik. Təcuhworu, tòru tədəguyu a dəluv ni vu cizliv cizliv. Tagray dəbu cə, dek tizia kədap.

¹⁴ Eslini nday ya ti tajəgay mədrəs ni day tədəgiki ana hwa tidizl bilegeni. Tòru a huɸ ga kəsa vu akaba gili gani, tàra təhibiyu ma gani ana mis. Mis ga kəsa ni tàra ga mamənjaya ere ye ti àgravu na. ¹⁵ Tàra tərəkia ka Yezu a ti tìpi bay ya ti seteni Gaslka àsləkiaba a ahàr ba ni naŋ lala, manjəhadani digəsa akaba azana məbakabani, ègia sulumana. Tàra tìpia naŋ a ti aŋgwaz àdəgakia ka tay a silim. ¹⁶ Eslini nday ya ti tìpia ere gani nana ni ti təŋgəhadì ma gani ana ndam ga kəsa ni. Təŋgəhadì ere ye ti àgrakivu ke seteni ni akaba ere ye ti àgrakivu ka mədrəs ni. ¹⁷ Tàra təŋgəhadì ti mis ye eslini ni tənjàki ka mahəŋgalay Yezu, təhi : « Sləkaba ka had geli a. »

¹⁸ Ka ya ti Yezu acəliyu a slalah ga yam ni vu nahəma, zal ya ti seteni àsləkiaba ni àhəŋgalay naŋ, àhi ahkado : « Nəcəbay kur bilegeni ti. » ¹⁹ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi :

« Aha, ru a magam, kâṅgəhadī ere ye ti àgrakukvu ni dɛk ana ndam gayak. Hi ana tay kèsia cicihi ana Bay gayak gəɖakana, hi ere ye ti àgruk ni dɛk ana tay. » ²⁰ Nahkay ti zal nakəṅ àsləka, òru a kəsa ga haɖ ni vu dɛk ; təzalay haɖ gani nani *Kəsa Kru. Eslini àṅgəhadòru ere ye ti Yezu àgri ni dɛk. Mis ni tàra tìcia ma gana ti àgria ejep ana tay a dɛk.

*Yezu ahəṅgaraba wal nahaṅ akaba wur dahalay a
(Meciya 9.18-26 ; Lük 8.40-56)*

²¹ Yezu akaba ndam maɖəbay naṅ ni tàsləka àna slalah ga yam na. Tòru tinjua gwar ke ledi ga dəluy na ti tàhəraya a slalah ga yam ni ba. Ka ya ti Yezu naṅ àbu ka dəṅ-dəṅ ga dəluy ni ti mis dal-dal tàra tèveliṅi ahàr. ²² Eslini maslaṅa nahaṅ təzalay naṅ Zayros àra ; naṅ gəɖakani ga ahay ga *mahəṅgalavù Melefit. Àra èpia Yezu nakəṅ a ti àrəkioru, àbəhaɖ mirdim kè meleher gayaṅ, ahàr ndiɖa ana haɖ. ²³ Ahəṅgalay naṅ kay, àhi ahkado : « Kam-kam, wur goro dahalayani naṅ àbiyu amət ti, nihindi kur ti kàra kəbəki *ahar, ti mǎṅgaba, àmət ba ti. » ²⁴ Nahkay Yezu nakəṅ òru. Mis dal-dalani ni tèveliṅia ahàr a, təbu taɖəboru naṅ dəbəsia.

²⁵ Eslini wal nahaṅ àbu, mimiz asləkafəṅa agray vi kru mahar cə. ²⁶ Naṅ àbu acakay daliya àna naṅ dal-dal, àɖəbakaba ndam doktar a dɛk, ègwejelekaba zlam gayaṅ a dɛk, ṅgulum gani day àbi, asagaki asagaki do sawaṅ. ²⁷ Wal nakəṅ àra ècia pakama ya ti təbu təzlapaki ka Yezu na ti òru gwar kələṅ e kiɖiṅ ge mis dal-dalani ni vu, ènjifiṅ kà azana ga Yezu nakəṅ. ²⁸ Àgray nahkay ti aɖaba àhi ana ahàr : « Tamal ti nìnjifiṅa kà azana gayaṅ na day, naṅ-gaba. » ²⁹ Eslini mimiz gayaṅ ya ti asləkafəṅa ni àmbrəṅa naṅ a huya. Wal nakəṅ àsər araṅa àbi awər naṅ va bi, ègia njalaṅ-njalaṅana. ³⁰ Ka ya ti wal ni àṅgaba nahəma, Yezu àsər huya njəɖa gayaṅ ahəṅgaraba maslaṅa. Àra àsərkia

nahəma, àmbatvakivu ke mis dal-dalani ni, àhi ana tay ahkado : « Way ènjifiŋ kà azana goro ni way ? » ³¹ Ndam maɗəbay naŋ ni təhi ahkado : « Ɗgakaday akaba mis damkulkulani ni ti kəsərkaba ahəmamam ti way ènjifək way ni ? » ³² Ay Yezu nakəŋ naŋ àbu eheliŋ eri gwar kà gəvay gayəŋ, awayay epi maslaŋa ya ti ènjifiŋ ni. ³³ Eslini wal nakəŋ aŋgwaz awər naŋ, naŋ àbu agəgər slaɓ-slaɓ. Naŋ àbu agəgər nahkay ti àrəkia ka Yezu nakəŋ a, àbəhadī mirdim meleher ndiɓ ana hadī, adaba àsərkia ke ere ye ti àgrakivu na ; àhiaba jiri gana dek. ³⁴ Eslini Yezu nakəŋ àhi ahkado : « Wur goro ni, Melefit àhəŋga kur a adaba kəfəkua ahàr a palam. Sləka, ru àna sulumani ; arməwər gayak ni àŋgukukvu ɗay-ɗay va ba. »

³⁵ Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay nahəma, mis ndahaŋ tɪnjia, tàsləkabiya afa ga gəɗakani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit na, tàra təhi ahkado : « Wur gayak nakəŋ èndeverva. Kekileŋa kiwisiri ahàr ana məsi ti kamam ? » ³⁶ Ay Yezu àbi slimi ana ma gatay ni ndo, àhi ana gəɗakani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni ahkado : « Aŋgwaz àwər kur ba, fəku ahàr ciliŋ. » ³⁷ Eslini Yezu àcafəŋa mis ndahaŋ na dek ga maɗəboru naŋ a ; adəm si ata Piyer, Zek, Zeŋ wur ga məŋ ge Zek ni tàɗəboru naŋ ciliŋ. ³⁸ Tòru a magam afa ga bay ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni. Tòru tɪnjəa ti tədi ahàr ana mis kay titəwi, təzlah, tagray delələ. Yezu àra èpia tay a ti ³⁹ àhuriyu, àhi ana tay ahkado : « Kazlahum mam ? Kitəwəm mam ? Wur ni àmət ndo, naŋ àbu enji dəwir timey. » ⁴⁰ Àra àhia pakama ana tay a nahkay ti tàyefiŋ. Eslini Yezu nakəŋ àgaraya mis ya titəwi na dek e mite va, àzay bəŋ ga wur ni, məŋ ga wur ni akaba ndam ya ti tàɗəbabiyu naŋ ni ciliŋ, mək təhuriyu ka mələŋ ya ti tàfəkad wur ni. ⁴¹ Tàra təhuriya ti Yezu nakəŋ àzay ahar ga wur ni, àhi ahkado : « Talita kumi. » Awayay adəmvaba « Wur dahalay, nəhuk,

cikaba. » ⁴² Nahkay ti wur nakəŋ ècikaba hùya, naŋ àbu asawadáy. Wur nani ti vi gayaŋ kru mahar cù. Àra àngaba ti nday ya a ahay bu ni àgria ejep ana tay a kay. ⁴³ Eslini Yezu àlègi ana tay kay, àdèm : « Ere ye ti nàgray ni ti maslaŋa èci ba. » Mək àhi ana ata bəŋani : « Vumi zlam məzumani. »

6

Ndam Nazaret təfəki ahàr ka Yezu do
(*Meciya* 13.53-58 ; *Lük* 4.16-30)

¹ Yezu àra àsləka kà mələŋ nana, òru a kəsa gayaŋ vu, ka mələŋ ya ti àdək ni. Tòru akaba ndam madəbay naŋ ni dək. ² Eslini vad *məpəsabana ènjia nahəma, òru a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ni vu, àcahi ma ge Melefit ana mis. Mis ya təbi slimi ni vir-vir. Tàra tìcia ma gayaŋ ya àcahi ana tay na ti àgria ejep ana tay a dal-dal. Tədəm ahkado : « Àngət ma gani hini eley ? Məsər zlam weley hini weley ? Way àvi njədə ga magray ere ye ti dáy-dáy mis tìpi ndo ni way ? ³ Naŋ bay madar zlam, wur ga Mari ni do waw ? Bəza ga məŋani ata Zek, Zoze, Zəd, Simu ni do waw ? Bəza ga məŋani walani nday təbu akaba leli ahalay ni do waw ? » Azuhva nani ti mis nday nani tàwayay məfəki ahàr ka Yezu ndo. ⁴ Eslini Yezu àdèm : « Bay məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis ni ti tàwayay naŋ a kəsa gayaŋ bu do. Ata bəŋani akaba ndam ga huđ ahay gayaŋ day tàwayay naŋ do, si a kəsa ndahaŋ bu kwa ti mis ndahaŋ tawayay naŋ. » ⁵ Ka mələŋ gani nani ti Yezu èsliki magray zlam ndahaŋ ya ti mis tìpi dáy-dáy ndo ni ndo hùya, si àbəki *ahar ke mis ndahaŋ bal, àhəŋgaraba tay a cilij. ⁶ Nahkay ndam ga kəsa gayaŋ ni təfəki ahàr ndo. Gatay ya ti təfəki ahàr ndo ni ti àgria ejep a, mək naŋ nakəŋ àsləka, àsawadoru a kəsa ndahaŋ vu kà gəvay ga kəsa gayaŋ ni, àcahi zlam ana mis.

Yezu aslär ndam asak gayarƙ kru mahar cƙ
(Meciyu 10.5-15 ; Lük 9.1-6)

⁷ Eslini Yezu nakəƙ àzalay ndam gayarƙ kru mahar cœeni ni, ànjəki ka məsləroru tay cœ cœ. Wudaka təsləka ti àvia njəda ana tay a ga magariaba seteni ana mis a, ⁸ àhi ana tay ahkado : « Kədəgum nihi nahəma, kəzum zlam a ahar vu ba, ku zlam məzumani, ku mbolu, ku siƙgu day kəhəlum e zlembi vu ba. Zum aday a ahar vu, ⁹ bumvu kimaka a asak vu ciliƙ. Kəbumkabu enduwi cœ cœ ba daya. »

¹⁰ Àhi ana tay keti : « Ka ya ti akəhurumiya a ahay va afa ge mis a nahəma, njəhaduma eslina ; kəmbatum ahay nahan ba duk abivoru ana vad gekuli ya akəsləkuma ni. ¹¹ Ay ka məlaƙ ya ti kədəgum ni, tamal ti təgəskabu kuli do, təwayay miciki pakama gekuli ni ana kuli do nahəma, sləkuma eslina. Ka ya ti kəsləkuma ni ti təkumkaba had ga kəsa gatay na kà asak gekuli a. * Nahkay ti atəsərki ka magudar zlam gatay ni. » ¹² Eslini nday nakəƙ təhəlvu hurum, tòru, təhioru ma ge Melefit ana mis, tədəm ahkado : « Ahàr àdəm kəmbatumkaba majalay ahàr gekuli a kwa. » ¹³ Təgariaba seteni ana mis a kay daya ; təgrakia amal ka ndam ga arməwər a kay, təhəƙgaraba tay a.

Takad Zəƙ bay məbaray mis ni
(Meciyu 14.1-12 ; Lük 9.7-9)

¹⁴ Nahkay mis təbu təzlapaki ka Yezu gwar eley gwar eley do dek. Təbu təzlapaki nahəma, bay *Erot ècia pakama gatay ya ti tədəm na. Adaba mis ndahaƙ tədəm Yezu ti naƙ Zəƙ bay məbaray mis ni, àməta mək àƙgaba e kisim ba. Tədəm agray zlam magray ejep tata ti adaba àƙgaba e kisim ba. ¹⁵ Mis ndahaƙ ti ni tədəm naƙ Eli bay mahəƙgaray *pakama ge Melefit ni. Mis ndahaƙ keti

---

* ^{6:11} Mətukkaba had ga kəsa kà asak a ti adafaki təmbərbu ndam ga kəsa ni, təwayay tay va do.

tàďfəm naŋ bay mahəŋgaray *pakama ge Melefít akada ga nday ya ti ahaslani ni. ¹⁶ Erot àra ècia pakama nana zla nahəma, àďfəm ahkado : « Naŋ ti Zeŋ bay məbaray mis ni. Nèkelkia ahàr a, nihi ti àŋgaba e kisim ba. »

¹⁷⁻¹⁸ Bay Erot àďfəm nahkay ti azuhva zlam ya àgravu ni. Zlam gani nihi : Erot àzafəŋa Erodiyát wal ge Filip a ; Filip ti wur ga məŋ ga Erot. Àra àza wal na ti Zeŋ bay məbaray mis ni àhi ahkado : « Kàzafəŋa wal kà wur ga muk a ti àwəsl. » Zeŋ àra àhia ma nahkay ti bay Erot nakəŋ àhi ana ndam gayəŋ təgəs naŋ, təwəl, təfiyu a daŋgay vu, mək təgray nahkay. ¹⁹ Erodiyát nakəŋ àra ècia ma ge Zeŋ na ti àwayay ti epi Zeŋ kè eri do simiteni, awayay akad naŋ. Ay ti èsliki do, ²⁰ adaba bay Erot agrafəŋa aŋgwaz kè Zeŋ a, àsəra Zeŋ ti mis jireni, àgudar zlam do. Nahkay Erot awayay ti maslaŋa àgri araŋa ba. Awayay məbi slimi ana pakama ge Zeŋ ya ti àďfəm ni ; àra ècia ti ahəli ahàr sawaŋ.

²¹ A vad nahaŋ Erodiyát nakəŋ àŋgətfəŋa evid a. Ka fat nani Erot àgray wuməri ge miwivu gayəŋ ; àzalakabu ndam ga ŋgumna gəďákani, gəďákani ga ndam slewja gayəŋ akaba ndam ge elimeni ga had *Gelili ni. ²² Ka ya ti nday təbu təzum zlam nahəma, wur ga Erodiyát dahalayani àhurkiviyu ka tay, mək àhəbay kè meleher gatay. Àhəbay nahkay ti, həbay gayəŋ ni ègia eri ana bay Erot a, ègia eri ana mis ya ti àzalakabu tay na daya. Ègia eri ana tay a nahkay ti bay ni àhi ana wur dahalay ni : « Hindifua ere ye ti nak kawayay na ti nəvuk. » ²³ Àmbadi dək, àhi ahkado : « Ere ye ti kihindifua ni, ku tamal kawayay telma ga had ya nəgur ni day nəŋgu ni, nəvuk. » ²⁴ Eslini wur dahalay ni àhəraya, àrəkioru ka məŋani Erodiyát, àhi ahkado : « Nihindifiŋa mam ? » Məŋani nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Ru kəhi nahəma : “Nawayay ahàr ge Zeŋ bay məbaray mis ni.” »

²⁵ Nahkay wur dahalay ni àcuhwakibiyu ka bay nakəŋ, àhi ahkado : « Nawayay ti kəvu ahàr ge Zeŋ bay məbaray mis ni nihi həya, təfukibiya ka paranti a ! » ²⁶ Bay ni àra ècia pakama ga wur na ti àhəlia ahàr a. Akaba nani dek, àwayay mekeli ere ye ti èhindiliŋ ni do, adaba àmbadia ana wur na kè meleher ge mis na. ²⁷ Nahkay àslər bəlaŋ ga ndam slewja gayarŋ ni həya ti môru məkəlkibiya ahàr ge Zeŋ nakəŋ a. Eslini zal slewja ni òru a ahay ga daŋgay ni vu, èkelkibiya ahàr na, ²⁸ àzibiyu ka paranti, àvi ana wur dahalay ni. Wur dahalay ni mək àzikaboru ana məŋani. ²⁹ Ndam maɗəbay Zeŋ ni tàra ticia ma gana ti tòru tàzay kisim gani, təfiyu e mindiviŋ vu.

*Yezu avi zlam məzumani ana mis dəbu zlam
(Meciya 14.13-21 ; Lək 9.10-17 ; Zeŋ 6.1-14)*

³⁰ A vaɗ naharŋ ndam *asak ga Yezu ni təsləkabiya ka məlaŋ ya ti Yezu àsləroru tay na. Tàra təsləkabiya ti taŋgəhadiaaba ere ye ti taŋrabiyu na, akaba ere ye ti təcəhibiyu ana mis na dek. ³¹ Ka ya ti nday təbu eslini ni ti mis ya ti tərəkia ka tay a ni akaba ya ti tasləka ni dal-dal àsaɓay ; nahkay Yezu akaba ndam maɗəbay narŋ ni zlam məzumani tekeɗi təŋgətfəŋ ahar ndo. Eslini Yezu àhi ana ndam maɗəbay narŋ ni : « Dəguma mədəgum a huɗ gili vu, ti kəpəsumaba gəzit, do ni ti ahəmamam. » ³² Nahkay təcəliyu a *slalah ga yam vu, təbu tasləka takoru a huɗ gili ni vu ti ³³ mis dal-dalani ni tìpia tay a, təsərikia zuh ana tay a, mək mis ga kəsa ga haɗ ni dek tàcuhworu àna asak ka məlaŋ ya ti nday takoru ni. Wudaka Yezu akaba ndam maɗəbay narŋ ni tìnjiyu ti mis ni taŋgasva eslina àndava.

³⁴ Ka ya ti Yezu àhəraya a slalah ga yam ni ba nahəma, èpi ti mis ni eslini vir-vir. Narŋ nakəŋ mis ni tèsia cicihi a, adaba èpi tay ti àhi ana ahàr nday akaɗa ga təmbəmbak ya ti bay majəgay tay àbi ni. Nahkay ti èzliri ana macahi

zlam ana tay kay. ³⁵ Àra àpəskia kay ti ndam maďəbay naŋ ni tərəkia, təhi ahkado : « Leli hi ti a huf gili bu, sarta day àbi va bi. ³⁶ Hi ana mis ni tâsləka, tôru a kəsa gərgərani ni vu ahkay do ni tôru a ahay ge mis ye e gili ni vu, tâďəboru zlam məzumani. » ³⁷ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àďəm : « Lekuləm lekulumeni vumi zlam məzumani ana tay. » Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « Kawayay ti môru məsəkumibiyu *dipeŋ ana mis dambas-dambasani ni ti tēzum aw ? Singu gani agray jik diŋ diŋ cə emiteni ti əsabəy do waw ? » ³⁸ Eslini Yezu àhi ana tay : « Ũgakaday, dipeŋ àfəŋ kè kuli ti ehimey ? Dəgum, kəmənjumlahiyu day. » Nday nakəŋ təməŋjiyu. Tàra təməŋjiya ti təhi ahkado : « Dipeŋ àbu nday zlam tàkivu kilif cə cilif. » ³⁹ Yezu àhi ana tay : « Humi ana mis ni ti tēdevu tənjuhada njəlukluk ke kəzir mifdeni hina. » ⁴⁰ Nahkay ti tənjuhədkabá njəlukluk : mis diŋ diŋ, ndahəŋ ti ni kru kru zlam kru kru zlam. ⁴¹ Eslini Yezu nakəŋ àhəl dipeŋ zlamani ni tàkivu kilif cəni ni, àməŋjoru e melefít vu, àgri səsı ana Melefít. Àra àgria səsı a ti èsekaba dipeŋ na, mək àbi ana ndam maďəbay naŋ ni ti tidi ana mis ni đek. Èdikivu kilif cəni ni ana tay đek daya. ⁴² Mis nakəŋ đek tēzum, tēzum, tərəhkaba. ⁴³ Kələŋ gani təcakalakabu məgəjəni ge dipeŋ ni akaba ge kilif ni, tərəhvù hətək kru mahar cə àna naŋ. ⁴⁴ Mis zawalani ya ti tēzum zlam eslini ni ti agray dəbu zlam.

Yezu asawadaki ka ahàr ga yam

(Meciyə 14.22-33 ; Zeŋ 6.15-21)

⁴⁵ Ka gani nani ti Yezu àhi ana ndam maďəbay naŋ ni təcəliyu a *slalah ga yam vu, tôru kama gayəŋ hayəŋ ke ledi ga dəluy ni gwar a Becəyda, day kwa ti naŋ naŋani aməhi ana mis ni ti tēdevu, tâsləka. ⁴⁶ Tàra tēdeva akaba mis na ti Yezu nakəŋ àcəloru a həma vu ga mahəŋgalay

Melefit. ⁴⁷ Məlaŋ àra èdfiza ti ndam *madəbay Yezu ni nday təbu ka ahàr gatay a slalah ga yam ni bu e kidifŋ ga dəluv ni bu. Yezu ti ni naŋ ka dəŋ-dəŋ naŋ bəlaŋ. ⁴⁸ Àmənjoru ti ndam madəbay naŋ ni təbu tagaroru slalah ga yam ni ga njəda, təcakoru daliya àsabay adaba aməd àbu ahəŋgarbiyu tay kələŋ. Də gwendeli-gwendeli ti naŋ nakəŋ àrəkioru ka tay, asawadəkioru ka ahàr ga yam ni njuwaŋ-njuwaŋ. Awayay asafəŋa divi kà tay a wudak. ⁴⁹ Nday nakəŋ tàra tìpia naŋ a, naŋ àbu asawadəki ka ahàr ga yam nahkay ti, tədəm maslaŋa àmbavakiva ka tay a, tədəgi ana zlahay. ⁵⁰ Nday dek tìpia naŋ a ti tàgra aŋgwaz a àsabay. Ay naŋ nakəŋ àhi ma ana tay huya, àdəm : « Zum njəda, nu timey. Aŋgwaz àwər kəli ba. » ⁵¹ Eslini àhurkiviya ka tay a slalah ga yam ni vu. Àra àhurkiviya ka tay a ti aməd ni day àmbrəŋ makəzlani huya. Ere ye ti àgravu ni dek ti àgria ejep ana ndam madəbay naŋ na dal-dal. ⁵² Zlam ga Yezu ya àgray àna *dipeŋ ni adafaki njəda gayaŋ gəđakani, ay ndam madəbay naŋ ni təsər do ; majalay ahàr gatay àhəciyu.

*Yezu ahəŋgaraba mis ka had Zenizaret a
(Meciya 14.34-36)*

⁵³ Ka ya ti tàsləka təhəra dəluv na àndava ni ti, nday ka dəŋ-dəŋ ka had Zenizaret. ⁵⁴ Eslini təhəraya a *slalah ga yam ni ba. Tàra təhəraya ti mis ga had nani təsəra Yezu a huya. ⁵⁵ Tàra təsəra naŋ a ti tàcuhworu a kəsa ga had ni vu dek, təhəlibiyu ndam ga arməwər ka slalah ka məlaŋ ya tədəm naŋ naŋ àvu ni. ⁵⁶ Ka məlaŋ ya ti Yezu ènjua ni lu, ku e gili, ku a kəsa ciḅ-ciḅeni bu, ku a kəsa gəđakani bu ni ti mis təhəlibiyu ndam ga arməwər, tabəhadì e mite bu. Təgri kam-kam ti mis nday nani ya təbesey do ni tìnjifiŋ kà ma ga azana gayaŋ ni ciliŋ. Nday ya ti tìnjifiŋa ni dek tàŋgaba.

7

Ma ga ndam ya ahaslani ya tæcahi ana mis ni
(Meciy 15.1-9)

¹ A vad nahaŋ mis ndahaŋ e kidiŋ ga ndam *mæsær Wakita ge Melefit ni bu tìcikbiyu a Zeruzalem. Tàra tìnjia ti tæcakalafəŋvu kà Yezu akaba ndam *Feriziyen. ² Eslini tìpi ndam *madəbay Yezu ndahaŋ ni bal, tæzum zlam ti tæbarakaba ahar àna divi gana day do. Tàra tìpia nahkay ti tædəm : « Tæzum zlam ahar gatay ni *njəlata do. » ³ Tædəm nahkay ti adaba ndam *Zude dek, ahar gədakani nday Feriziyen ni, tæzum zlam wudaka nahəma, tabarakaba ahar àna divi gana day. Tagray nahkay ti adaba tægəskabá divi ga ndam gədakani gatay ya ahaslani na. ⁴ Ku tamal tæsləkabiya a gosku ba nəŋgu ni, tìnjia a magam a ti wudaka tæzum zlam ti tabaray àna divi gani day. Zlam ndahaŋ kay ya tægəskabu ni tæbu tagray gərgəri : ku hijiyem gatay day tabarafəŋa lala, ku mandaray nəŋgu ni, ku misek ga ara gatay day tabarafəŋa àna divi gana akada ga ndam gədakani gatay ya təgray ahaslani ni.

⁵ Nahkay ndam Feriziyen akaba ndam mæsær Wakita ge Melefit nakəŋ tihindi Yezu, təhi ahkado : « Ndam madəbay kur ni tægəskabu magray zlam akada ga ata bəŋ geli ya ahaslani tædəfiki ana leli ni do, tæzum zlam àna ahar njəlata ni do ni ti kamam ? » ⁶ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay : « Lekuləm kawayum ti mis tædəm lekuləm ndam jireni, ay ti lekuləm ndam jireni do ! Melefit adəma ma sulumana a wakita ga bay mahəŋgaray pakama gayaŋ Izayi ni ba. Pakama gayaŋ ya ti adəm ni, adəmki ti ke kuli. Adəm ahkado :
“Mis hini tazləbay nu àna ma ciliŋ, təjalaku ahər do simiteni.

⁷ Tazləbay nu ti masakani, adaba zlam gatay ya tæcahay ni ti

ka mawayay ge mis ciliŋ, do ni ti ka mawayay goro do.”

* »

⁸ Yezu àhi ana tay keti : « Lekulùm ti kəmbrəŋum Divi ge Melefit ya àbu məbəkiani a Wakita gayaŋ bu ni, kəgəsumkabu ma ge mis ya ahaslani ya təcahi ana kuli ni sawaŋ. » ⁹ Àhi ana tay keti : « Àbəlay ! Kəmbrəŋuma *Divi ge Melefit na, adaba kawayum məbi slimi ana manjəhad ga ndam gekuli ya ahaslani ni zla do waw ! ¹⁰ Bay Melefit adəm a wakita ge Məwiz ya abəki ni bu : “Ŋgwioru a had ana ata buk ata muk.” † Adəm keti : “Bay ya ti endivi bəŋani ahkay do ni məŋani nahəma, təkada naŋ a.” ‡ ¹¹ Ay lekulùm zla ti kədəmum ahkado : “Maslaŋa nahaŋ esliki məhiani ana bəŋani ahkay do ni ana məŋani : Ere ye ti akal nu nəjənaki kur àna naŋ ni ti korbaŋ : korbaŋ ti sədaga ge Melefit.” ¹² Maslaŋa nani tamal adəma ma nahkay, mək əjənaki ata bəŋani ata məŋani va do ni ti, kədəmum abəlay. ¹³ Lekulùm kəgrum nahkay ni ti kəmbrəŋuma pakama ge Melefit nana pəsak. Kəmbrəŋuma ti kəfumviyu pakama gekuli ya kacahum ni a məlaŋ gani vu huk. Kəbum kəgrum zlam ndahaŋ kay akada nani daya. »

Zlam ya ti tagray mis « njəlatani do » ni

¹⁴ Yezu àra àhia pakama ana tay a nahkay nahəma, əzalakabu mis kayani ni keti, àhi ana tay : « Lekulùm dek bumi slimi ana pakama goro ya nədəm ni, ti kicəm lala. ¹⁵ Ere ye ti a dala bu, ahuriyu a huđ ge mis vu ni ti agray naŋ “*njəlatani do” ni ti àbi. Si ere ye ti maslaŋa gani adəm àna ma gayaŋ ni day kwa ti agray naŋ “njəlatani do.” [¹⁶ Tamal slimi afəŋ kè kuli ge mici zlam nahəma, cəm !] »

* 7:7 Izayi 29.13. † 7:10 Mahərana 20.12 ; Mimbiki 5.16. ‡ 7:10 Mahərana 21.17.

¹⁷ Kələŋ gani Yezu àhədakfəŋa kè mis dal-dalani na, cak òru àhuriyu a ahay vu. Eslini ndam maɗɗabay naŋ ni tìhindifiŋa ma *gozogul gayaŋ ya àhi ana mis na. ¹⁸ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àɗəm ahkado : « Lekulum day kəsərum zlam do waw ? Nəɗəm nahəma, ŋgay ere ye ti a dala bu, ahuriyu a huɗ ge mis vu, agudar naŋ akaba agray naŋ “njəlātani do” ni àbi ti kicəm do waw ? ¹⁹ Adaba àhuriyu a məbəruv gayaŋ vu do, ahuriyu ti a huɗ vu cilij, mək tətəhiyu azay gani e dɗgzey vu. » Yezu àɗəm nahkay ti àɗəm zlam məzumani ɗək njəlata. ²⁰ Àɗəm keti : « Ere ye ti ahəraya a məbəruv ge mis ba ni ti, nani day kwa ti agudar naŋ, agray naŋ “njəlātani do.” ²¹ Adaba zlam magudarani ɗək ahəraya ti a məbəruv ge mis ba : təjalaki ahàr ka zlam magudarani, tagray mesəwehvu, tigi akal, tabazl mis, ²² tagray hala, zlam ge mis egi eri ana tay, tagray cuday, tagosay mis, tici slimi do, tagray solu, təsivu ana mis, tiji zlabay, endisl àniviyu ana tay bi. ²³ Zlam nday nani ɗək ti zlam magudarani, tahəraya a məbəruv ge mis ba. Təhəraya ti tagudar naŋ, tagray naŋ “njəlātani do.” »

*Wal nahaŋ naŋ wur Zude do afəki ahàr ka Yezu
(Meciya 15.21-28)*

²⁴ Yezu àsləkaba eslina, òru ka haɗ ga kəsa Tir. Òru ènjəa ti àhuriyu a ahay vu afa ga maslaŋa nahaŋ, mək ànjəhaɗ eslini. Awayay ti mis təsər məlaŋ gayaŋ ya naŋ naŋ àvu ni ba. Akaba nani ɗək mis tàra təsəra məlaŋ gana sawaŋ. ²⁵⁻²⁶ Nahkay ti wal nahaŋ àbu, naŋ wur Zude do, naŋ wur Fenisi ga haɗ Siri. Wur gayaŋ dahalayani àbu, seteni àniviyu. Wal nakəŋ àra ècia təbu təzlapaki ka Yezu nahəma, àrəkia huya. Àra ènjia ti àbəhaɗi mirdim grik, meleher ndiɓ ana haɗ, àhi ana Yezu : « Kam-kam, gariaba seteni ana wur goro na ti. » ²⁷ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ ana wal ni, àhi ahkado : « Mbrəŋ bəza tətzum zlam tərəh, do ni

ti tɛzafɛŋja zlam məzumani ga bɛza, tizligioru ana kɛrɔ́ ti àbɛlay do. » ²⁸ Mək wal nakɛŋ àdɛm : « Nahkay, bay goro. Ay ti pis-pis ga zlam məzumani ga bɛza ya tadəgoru a hud ga mɛlaŋ məzumki zlam vu ni ti ku kɛrɔ́ day tapalaba, tɛzum timey. » ²⁹ Yezu àra ècia ma ga wal na ti àhi : « Kəhɛŋgrufɛŋ nahkay nahɛma, seteni ni àslɛkiaba ana wur gayak na àndava. Ru a magam. » ³⁰ Nahkay wal nakɛŋ àslɛka. Òru ènjɛa a magam a ti àdi ahàr ana wur gayan dahalayani ni mandəhadani bɛlaha ka slalah. Seteni ni àslɛkiaba edefin a.

Yezu ahɛŋgaraba zal makwaya ya ti àdɛm ma lala koksah na

³¹ Yezu nakɛŋ ka had ga kɛsa Tir na, òru a kɛsa Sidon vu. Àslɛka eslina ti òru ka had *Kɛsa Kru, mək aŋga gwar ka dɛlɛv Gelili a. ³² Àra ènjia eslina ti mis tɛzibiyu zal makwaya nahan, àsɛr mazlapani lala koksah. Tàra tinjia àna nan a ti tɛhɛŋgalay Yezu, tɛhi : « Kam-kam, fɛki ahar gayak ka nan hini ti mɛŋgaba, mîci slimi, mɛzlapay lala ti. » ³³ Nahkay ti Yezu nakɛŋ àzaba nan a cak e kidin ge mis dal-dalani ni ba. Ka ya ti nday tɛbu ka ahàr gatay ni ti àbiviyu weleher e slimi vu cecueni. Àhɛliaba weleher na ti ètifa esliɓ a, ènjiifin kà arəd; ³⁴ mək àmɛnjouru e melefɛt vu, àsuf yah, àhi ana zal nakɛŋ : « Efata. » Awayay adɛmvaba : « Zlɛkvaba. » ³⁵ Eslini slimi ga zal nakɛŋ àzlɛkvaba, èci slimi lala hɛya. Arəd gayan ni day ègigiri va do, azlapay lala. ³⁶ Yezu àra ahɛŋgaraba maslaŋa nana ti àhi ana tay : « Kəhumi ere ye ti nàgray ni ana maslaŋa ba. » Ay ba Yezu àhi ana tay « Kəɛdɛmum ba, » nday ti ni ticiiki do, ba tɛdɛmoru sək sawan. ³⁷ Nahkay ere ye ti àgray ni àgria ejep ana mis a dal-dal. Tɛdɛm ahkado : « Ere ye ti àgray ni dɛk àbɛlay àsabay. Ahɛŋgaraba ndam

makwaya, tici slimi. Ahəŋgaraba ndam ya ti təzlapay koksah na daya, təzlapay lala. »

8

Yezu avi zlam məzumani ana mis dəbu fad
(*Meciy* 15.32-39)

¹ Ka gani nani nahəma, mis kay tərəkia ka Yezu a keti. Nday təbu eslini akaba naŋ ti zlam məzumani day əfəŋ kà tay bi. Eslini Yezu əzalay ndam mədəbay naŋ ni, əhi ana tay ahkado : ² « Mis nday hini təsu cicihi dal-dal, adaba vad mahkər hi leli məbu akaba tay, zlam məzumani day əfəŋ kà tay va bi. ³ Tamal nəhi ana tay “Sləkuma” mənəjd məvi zlam məzumani ana tay nahəma, njəda amələfəŋ kà tay ka ahər divi ga masləkana bi, adaba mis ndahaŋ e kiđiŋ gatay bu təsləkabiya ka məlaŋ driŋena. » ⁴ Ndam mədəbay naŋ ni təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « Leli dek ahalay a huđ gili hini bu ni ti, təhəlibiyu *dipeŋ ana tay tərəh əna naŋ dek ti eley ? » ⁵ Eslini Yezu nakəŋ əhindifiŋa ma kà tay a, əhi ana tay ahkado : « Dipeŋ əfəŋ kə kuli ehimey ? » Təhəŋgrifəŋ : « Əfəŋ kə leli adəskəla. »

⁶ Eslini əhi ana mis dal-dalani ni tənəhadə a ga had a. Tərə tənəhadə ti əhəl dipəŋ adəskəlani ni, əgri səsü ana Melefit. Əra əgria səsü a ti əsekaba dipəŋ na, əbi ana ndam mədəbay naŋ ni, əhi ana tay : « Dəmi ana mis ni dek. » Nahkay ndam mədəbay naŋ nakəŋ tidi ana mis dal-dalani ni dek. ⁷ Kilif cib-cibeni təfəŋ kà tay gəzit daya. Yezu əgraki səsü ke kilif ni, mək əhi ana ndam mədəbay naŋ ni : « Dəmikivu ana tay. » ⁸ Mis nakəŋ dek təzum, tərəha əna naŋ a. Təcakalaviyu məgəjəni ga zlam məzumani ni a hətək vu, tərəhvü hətək adəskəla əna naŋ. ⁹ Mis ya təzum zlam eslini ni ti agray mis dəbu fad. Kələŋ gani Yezu nakəŋ əhi ana mis ni təsləka. ¹⁰ Mis ni tərə təsləka ti Yezu akaba

ndam maɗɗabay naŋ ni təcəliyu a *slalah ga yam vu huya, tòru ka had Dalmanuta.

Ndam Feriziyey tahi ana Yezu mâgraya zlam magray ejep a

(*Meciya* 16.1-4)

¹¹ Yezu naŋ àbu eslini ti ndam *Feriziyey ndahaŋ tərəkia, təbu tagray gejewi akaba naŋ. Tagrakabá gejewi a nahkay ti tawayay tatəkar naŋ ti mâgudar zlam, tahi : « Griaya ere ye ti mipi ɗay-ɗay ndo na ana leli a, ti mäsər ere ye ti kagraŋ ni kagraŋ ti àna njəɗa ge Melefit. » ¹² Yezu nakəŋ àra ècia ma gatay na ti àdi ana njidey a gugum vu. Àhi ana tay : « Ndam ye e hini vu ni ti tihindi ere ye ti tìpi ɗay-ɗay ndo ni ti kamam ? Nəhi ana kuli nahəma, ere ye ti tihindi ni ti Melefit aməgri ana ndam ye e hini vu ni do simiteni. » ¹³ Eslini àmbərbu tay ndəbak, àcəliyu a *slalah ga yam ni vu, tàsləka akaba ndam maɗɗabay naŋ na, tòru gwar ke ledi ga dəluy ni.

Miwisiŋ ga ndam Feriziyey akaba ga Erot

(*Meciya* 16.5-12)

¹⁴ Nday təbu takoru àna *slalah ga yam ni ti ndam *maɗɗabay Yezu nakəŋ təhəl *dipeŋ ndo, àgəjəzlkia ahàr ka tay a. ¹⁵ Eslini ti Yezu àhi ana tay : « Bumvu slimi ana *miwisiŋ ga ndam *Feriziyey ni akaba ga ndam ga bay *Erot ni. » ¹⁶ Nahkay təzlapay e kidiŋ gatay bu, tədəm : « Àɗəm nahkay ti aɗaba dipeŋ àfəŋ kè leli bi palam. » ¹⁷ Yezu nakəŋ àra ècia pakama gatay na ti àhi ana tay : « Dipeŋ àfəŋ kè kuli bi ni ti kədəmum kamam ? Kìcəm ma goro ni do, kəsərurum do kekileŋa waw ? Kawayum micəmeni do zla tək ahəmamam ? ¹⁸ Eri gekuli ni ti kìpəm divi àna naŋ do waw ? Slimi gekuli ni day kìcəm slimi àna naŋ do waw ? Ere ya nàgray ni ti kəsərurumki va do waw ? ¹⁹ Ka ya ti nisikaba dipeŋ zlamani ana mis dəbu zlamani

na ti, mægəjəni gani ya kəhəlumaba ni ti hətək mərəhvani ehimey ? » Təhənggrifəñ : « Hətək mərəhvani kru mahar cə. » ²⁰ Àdəm keti : « Ka ya ti nìsikaba dipəñ adəskəlani ana mis dəbu fadani na ti, mægəjəni gani ya kəhəlumaba ni ti hətək mərəhvani ehimey ? » Təhənggrifəñ : « Hətək mərəhvani adəskəla. » ²¹ Àhi ana tay keti : « Kekileña kicəm do waw ? »

Yezu ahəngaraba zal wuluf a

²² Yezu akaba ndam madəbay nañ ni tòru a Beceyda. Tòru tìnjəa ti mis ndahañ təzibiyu zal wuluf, mək təgri kam-kam ana Yezu ti mînjifij, ti zal nani mângaba. ²³ Nahkay Yezu nakəñ adafəña ahar kà zal nakəñ a, tata azoru nañ cak əfəñ kà kəsa. Tòru tìnjəa eslina ti ètifikiyu esliḃ ke eri, mək əbiki ahar ke eri, èhindifijə ma, àhi : « Kəbu kipi divi aw ? » ²⁴ Zal wuluf nakəñ èzefteba ahàr a, adəm : « Nəbu nipi mis zə-zə kədəm məngəhaf, ay ti nday təbu təsawafay. » ²⁵ Eslini Yezu nakəñ əbiki ahar ke eri keti. Àra əbikia ahar na ti zal wuluf ni àhəlkaba eri a, aṅgaba, epi divi lala. ²⁶ Yezu àhi : « Sləka, ru a magam. Kasləka nihi nahəma, kòru gwar a kəsa vu ba. »

Piyer àdəm Yezu ti nañ Krist Bay gəɗakani ya amara ni (Meciyə 16.13-20 ; Lək 9.18-21)

²⁷ A vad nahañ, Yezu akaba ndam madəbay nañ ni təbu tasləkaba a kəsa ciḃ-ciḃeni ya təbu kà gəvay ga Sezare ge Filip na. * Ka ahàr divi zla ti èhindifijə kà tay a, àhi ana tay : « Mis ti tədəm nu ti nu way ? » ²⁸ Təhənggrifəñ, təhi ahkado : « Tədəm nak Zeñ bay məbaray mis ni, mis ndahañ tədəm nak Eli, mis ndahañ ti ni tədəm nak biliñ ga ndam ya təhəngaray *pakama ge Melefit ahaslani ni. » ²⁹ Eslini nañ nakəñ èhindifijə ma kà tay a, àhi ana tay

* 8:27 Sezare ge Filip ti kəsa gəɗakani. Àfəkad kəsa gani nani ti bay Filip.

ahkado : « Lekuləm ti, kəđəmum nu ti nu way ? » Piyer àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nak *Krist *Bay gəđakani ya Melefit àslərbiyu ni. »³⁰ Yezu nakəŋ àra ècia ma ge Piyer na ti àləgi ana tay, àđəm ahkado : « Iy nahkay. Ay ti kəđəfumi nu ana maslaŋa ba simiteni. »

Yezu ađəm aməmət mək amaŋgaba e kisim ba
(Meciyə 16.21-28 ; Lək 9.22-27)

³¹ Eslini Yezu àŋjəki ka macahi zlam ana ndam mađəbay naŋ ni. Àhi ana tay : « Ahàr àđəm nu *Wur ge Mis nêcakay daliya dal-dal. Nday gəđákani ni, gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni atawayay nu do, atakađ nu. Mək a huđ ga vad mahkərani bu anaŋgaba e kisim ba. »

³² Àhi ana tay vay-vay, do ni ti èmbrifin ana tay ndo. Piyer àra ècia ma gayan na ti àzaba naŋ e kidin gatay ba cak, àləgiki ka pakama gayan ni. ³³ Ay Yezu àmbatkibiyu ma ka ndam mađəbay naŋ ni tuwəli, àləgi ana Piyer bilegeni, àđəm : « *Seteni, sləkafua, ru driŋ ! Majalay ahàr gayak ti akada ge Melefit ni do, kajalay ahàr ti akada ge mis hihirikeni ni. »

³⁴ Eslini ti mis təbu kay macakalavani. Nahkay Yezu àzalay tay akaba ndam mađəbay naŋ ni. Tàra tinjikia ti àhi ana tay ahkado : « Tamal mis awayay mađəbay nu nahəma, ahàr àđəm mêmbrəŋ ere ye ti awayay ni, ku tamal təgri daliya, *tadarfəŋ naŋ kà təndal nəŋgu ni mîbesey. Tamal mis awayay mađəbay nu ti mągray nahkay. ³⁵ Maslaŋa ya ti àđəm ajəgur sifa gayan, awayay àmət ba ni ti emijin. Maslaŋa ya ti emijin sifa gayan azuhva nu akaba *Ma Məweni Sulumani ni ti aməjəgur sawaŋ, aməmət đay-đay do. ³⁶ Tamal mis àŋgəta elimeni ga duniya na dek mək èjinja sifa gayan a ti, elimeni gani aziaya mam ? ³⁷ Emijinja sifa gayan na ti, aməŋgət mam

ga mambani àna naŋ mam ? ³⁸ Mis ye e hini vu ni tàwayay Melefit va do, tagudar zlam dek. Nu Wur ge Mis ti anara àna njəda ga Baba goro akaba məslər gayaŋ *njəlatani ni. Tamal maslaŋa aŋgwaz awər naŋ kè meleher ge mis, adəm naŋ mis goro do, àsər pakama goro do nahəma, nu Wur ge Mis day ka fat ya ti anara ni anədəm naŋ mis goro do. »

9

¹ Àhi ana tay keti : « Nəhi ana kəli nahəma ; e kidiŋ ge mis ya təbu ahalay ni bu ni ti, wudaka ndahaŋ atəmət ti etipia *Məgur ge Melefit a day ; ka sarta gani nani ti Melefit aməgur zlam dek àna njəda gayaŋ. »

Vu ga Yezu ambatvu kè meleher ga ndam madəbay naŋ ni (Meciy 17.1-13 ; Lük 9.28-36)

² Vad muku ka ahər gani zla ti Yezu àzay Piyer, Zek akaba Zeŋ, àhəloru tay ka ahər ga həma zəbalani. Nday ka ahər gatay akaba Yezu ciliŋ. Tòru tìnjəa ti vu ga Yezu ni àmbativa e eri va ana tay nahaŋ a, ³ azana gayaŋ ka vu dek ègia bədf-bədf talla. Ahələba eri a vərut ; bədf-bədf gani àtama bədf-bədf ga azana ge mis na dek àna tallana. ⁴ Eslini tìpioru Eli nday ata Məwiz, nday təbu təzlapay akaba Yezu. ⁵ Piyer àra èpia tay a ti àhi ana Yezu ahkado : « Məsi, leli məbu ahalay ti àbəlay. Mara mivicey ahay mahkər, bəlaŋ gayak, bəlaŋ ge Məwiz, bəlaŋ ti ni ge Eli. » ⁶ Àsər ere ye ti adəm ni do, adaba aŋgwaz awər tay dal-dal. ⁷ Eslini məguduŋguduŋ àhərkiaya ka tay a, aŋgah tay. Dəŋgu ga maslaŋa àhənday a məguduŋguduŋ ni bu, adəm : « Naŋ hini ti wur goro, nawayay naŋ dal-dal. Gəsumiki pakama gayaŋ ! » ⁸ Eslini həya ndam *madəbay Yezu ni tēheliŋ eri, tìpi maslaŋa nahaŋ ndo, si Yezu naŋ bəlaŋ akaba tay ciliŋ.

⁹ Nday təbu təndaya ahər a həma ni ba ni ti Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Kəŋgəhadumi ere ye ti kipurəm ni ana maslaŋa ba, si nu *Wur ge Mis anaŋgaya e kidiŋ ga

ndam evid ba kwa. » ¹⁰ Nday nakəŋ təgəskabá pakama gayaŋ ya ti àhi ana tay na. Ay ti tǎgray gejewi e kidíŋ gatay bu, tǎdǎm : « Pakama gayaŋ ya ti àdǎm amaŋgaya e kidíŋ ga ndam evid ba ni ti, awayay adǎm ti mam ? » ¹¹ Nahkay tihindifiŋa ma kà Yezu a, tǎhi ahkado : « Ndam *mǎsǎr Wakita ge Melefit ni tǎdǎm wudaka *Krist *Bay gǎdakani ya amara ni eminjia ti, ahàr àdǎm Eli amara day ti kamam ? » ¹² Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àdǎm : « Edefiŋ Eli ara, aslamalakabu zlam dek day. Ay ti àbu mǎbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àdǎm Wur ge Mis amacakay daliya kay, mis atǎdǎm naŋ mis masakani àsǎr ararja do. Melefit àdǎm nahkay ti kamam ? ¹³ Ay nəhi ana kǎli nahǎma, Eli ti àra àndava. Àra ti, mis tǎgria ere ye ti nday tawayay na dek, akada ga pakama ge Melefit ya àdǎmki na. »

Yezu aǧariaba seteni ana wur naharja a
(Meciyǎ 17.14-21 ; Lǎk 9.37-43a)

¹⁴ Tara tinjikiva ka ndam *madǎbay Yezu ndahaŋ na wudak ti tǐpi mis dal-dalani kay tǎveliŋa tay a. Eslini ndam *mǎsǎr Wakita ge Melefit tǎbu bilegeni, tagray gejewi akaba tay. ¹⁵ Mis dal-dalani ni tǎra tǐpeya Yezu a nahǎma, nday dek tǎdǎm : « A ! Yezu ènjia, » mǎk nday dek tǎcuhwakioru, tǎgri sa. ¹⁶ Tǎra tǎgria sa àndava ti Yezu nakəŋ èhindifiŋa ma kà ndam madǎbay naŋ na, àhi ana tay : « Lekulum kǎbum kǎgrumkivu gejewi akaba tay ti ka mam ? » ¹⁷ Eslini maslarja naharja e kidíŋ ge mis dal-dalani ni bu àra ècia ma ga Yezu na ti àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Mǎsi, nəzukbiya wur goro a. Seteni àniviyu, àzlapay koksah. ¹⁸ Seteni ni aǧǎs naŋ ku eley eley do dek, azǎǧad naŋ ka had. Nahkay wur ni guzlǎbuc krup-krup a ma bu, ahǎpǎkabu aslǎr krǎd-krǎd, vu gani dek ekǎli kǎc. Nəhi ana ndam madǎbay kur ni ti tǎǧariaba, ay ti

tìsliki ndo. » ¹⁹ Eslini Yezu àhi ana tay : « Lekulùm ye e hini vu ni ti kàfumki ahàr ke Melefit do. Nu ananjèhad kangaya akaba kùli aw ? Nu enebesì ana kùli kangaya waw ? » Mæk àhi ana tay : « Zumubiya wur nana nìmi. » ²⁰ Nahkay tàzibiyu. Seteni ni àra èpia Yezu a ti àdaday wur ni kay kay, mæk wur ni àdàd, èji dabay ka had, guzlèbuc krup-krup a ma bu. ²¹ Eslini Yezu èhindifiya ma kà bəŋ ga wur na, àhi ahkado : « Ere gani àgəs naŋ ti ku ananaw ? » Àhəŋgrifəŋ àhi : « Agray naŋ kwa e guziteni vu. ²² Sak kay seteni ni èzligia naŋ a aku va, èzligia naŋ a yam va, awayay mijin naŋ. Ay ti tamal kisliki nahəma, jənaki leli, məsuk ciciha ti. » ²³ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Kədəm “Tamal kisliki” ti kədəm kamam ? Bay ya ti àfəkia ahàr ke Melefit a ni ti Melefit esliki məgri zlam weley weley do dək tata. » ²⁴ Eslini bəŋ ga wur ni àzlah huya, àdəm : « Nəfəkia ahàr a. Ay ti məfəki ahàr goro ni àhəca, jənaki nu ti nəfəki ahàr àkivu. »

²⁵ Nday tàbu eslini ti mis ndahaŋ kay tərəkia ka tay a. Yezu àra èpia tay a ti àzlacaki ke seteni ni, àhi : « Seteni ya agray mis ti bay gani àzlapay koksah akaba èci slimi koksah ni, nəhuk nahəma : Həraya a wur hini ba. Kàhəraya ti kəŋgwiviyu va ba. » ²⁶ Seteni ni àra ècia ma ga Yezu ya àhi na ti àdi àna zlahay, àdaday wur ni kay kay, mæk àsləkiaba. Àra àsləkiaba ti wur ni ègia kədəm kisimeni. Nahkay ti mis kay tədəm ahkado : « Àməta. » ²⁷ Ambatakani do àmət ndo ; Yezu àzay ahar gani èzefteba naŋ a, mæk wur ni ècik jik.

²⁸ Kələŋ gani Yezu òru ènjua a magam a ti, ndam madəbay naŋ ni nday ka ahàr gatay tìhindifiya ma, tàhi : « Leli mìsliki magaray seteni nani ndo ni ti kamam ? » ²⁹ Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm : « Seteni akada nday nani nahəma, tamal ti kàhəŋgalay Melefit ndo ni ti

tàsləkiaba ana mis a koksah. »

Yezu àdəm keti aməmət mək amanɓaba e kisim ba
(*Meciyu* 17.22-23 ; *Luk* 9.43-45)

³⁰ Yezu akaba ndam maɗəbay naŋ ni tàsləka ka mələŋ nana, təbu tasləkaba ka haɗ *Gelili a. Yezu àwayay ti mis təsər mələŋ gatay ya takoru ni ba, ³¹ aɗaba naŋ àbu acahi zlam ana ndam maɗəbay naŋ ni. Àhi ana tay : « Atəɗəfiki nu *Wur ge Mis ana mis ti tara təgəs nu, tara takad nu. Atakada nu a ti, vad mahkər amagra ti ananɓaba. »

³² Pakama ga Yezu ya àdəm ni ti ndam maɗəbay naŋ ni ticiaba ndo. Ay anɓwaz àgrafəŋa tay ge mihindifiŋa ma.

Gəɗakani ya àtam mis ndahaŋ ni ti way ?
(*Meciyu* 18.1-5 ; *Luk* 9.46-48)

³³ Tòru tɪnɓa a Kafarnahum a ti təhuriyu a ahay vu. Eslini Yezu àhi ana tay : « Kəgrumbiyu gejewi e divi bu kwa enekwiŋ ti àki ka mam ? » ³⁴ Nday nakəŋ te-te, aɗaba e divi bu ni ti təɗəm ahkado : « Məsərkaba, gəɗakani e kidiŋ geli bu ya àtam leli ni ti way ? » ³⁵ Eslini Yezu nakəŋ anjəhad digəs, mək àzalakabu ndam maɗəbay naŋ kru mahar cœeni ni, àhi ana tay : « Tamal mis awayay migi gəɗakani ti ahər àdəm mīgi gəziteni èsli mis ndahaŋ do ɗek kwa, məgri tɔwi ana mis ɗek kwa. » ³⁶ Mək àzəbiyu wur gəziteni e kidiŋ gatay bu, àgəskabu naŋ gum. Àhi ana ndam maɗəbay naŋ ni : ³⁷ « Tamal ti maslaŋa àgəskabá wur gəziteni akada hini na azuhva nu a nahəma, àgəskabá nu a. Tamal ti maslaŋa àgəskabá nu a ti àgəskabu nu ciliŋ do, àgəskabá Bay ya ti àslərbiyu nu na daya. »

Maslaŋa ya àcafəŋa leli a kà zlam a do ni, agriki tɔwi ana leli
(*Luk* 9.49-50)

³⁸ Eslini Zeŋ àhi ana Yezu : « Məsi, mɪpia maslaŋa nahaŋ a àgariaba seteni ana mis àna slimi gayak a, nahkay

mədfəm macafəŋa naŋ a adaba naŋ mis geli do. »³⁹ Ay Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Kəcumfəŋa naŋ a ba, adaba tamal ti maslaŋa agray ere ye ti tipi day-day ndo ni àna slimi goro ni ti mək awayay mədfəmku ma magədavani huya ti àdəm koksah. ⁴⁰ Maslaŋa ya ti àwayay magudar tawi geli do nahəma, agriki tawi ana leli. ⁴¹ Nəhi ana kuli nahəma, ku way way do tamal àcəhiaya yam ana kuli e hijiyem va adaba lekulum ndam ge *Krist ti Melefit aməvi zlam azuhva zlam gayəŋ ya agray ni, amagəjazlki ahàr do. »

Bumvu slimi ti kàgudarum zlam ba
(Meciyə 18.6-9 ; Lək 17.1-2)

⁴² Yezu àdəm keti : « Ndam ya təfəku ahàr, mis tədfəm tìsli araŋa do akada ga bəza cib-cibeni ni ti, tamal ti maslaŋa agray ti ku way way do e kidiŋ gatay bu mîjikia ke divi a nahəma, hojo təwəliviyu avar gədfəkani ana maslaŋa ya ejiŋkia naŋ a ni a dəŋgu vu dondul mək tizligiyu naŋ a *dəluv gədfəkani vu dəzləz. ⁴³ Tamal ahar gayak ejiŋkia kur ke divi a nahəma, kelkaba. Àgəski hojo kəhuriyu ka mələŋ ga sifa àna ahar bələŋ ere gani ya kəhuriyu a *dəluv ga aku vu àna ahar gayak cəeni ni. Aku nani ti àmət do. [⁴⁴ A mələŋ ga aku nani vu ni ti mekcehədf təmət do, aku gani day àmət do.] ⁴⁵ Tamal asak gayak ejiŋkia kur ke divi a nahəma, kelkaba. Àgəski hojo kəhuriyu ka mələŋ ga sifa àna asak bələŋ ere gani ya tizligiyu kur a dəluv ga aku vu àna asak gayak cəeni ni. [⁴⁶ A mələŋ ga aku nani vu ni ti mekcehədf təmət do, aku gani day àmət do.] ⁴⁷ Tamal eri gayak ejiŋkia kur ke divi a nahəma, zaba zligoru. Àgəski hojo kəhuriyu a *Məgur ge Melefit vu àna eri bələŋ ere gani ya tizligiyu kur a dəluv ga aku vu àna eri gayak cəeni ni. ⁴⁸ A mələŋ ga aku nani vu ni ti mekcehədf təmət do, aku gani day àmət do. ⁴⁹ Nahkay ti Melefit aməbəkiviyu aku ke

mis dek akada ya ti t b kiviya estena ka zlam m zumani ni.

⁵⁰ « Estena ti zlam sulumani. Ay tamal  c r va do ni ti, m ra m c r keti ti k grumi ah mamam? Ah r  d m manj had gek li m l bu sulumani akada ga zlam m zumani ya t b kiviya estena ni ; nahkay aranja embedekabu k li do. »

10

Maday wal akaba magaray wal

(Meciy  19.1-12 ; Luk 16.18)

¹ A vad nahaŋ Yezu  sl ka eslina,  ngoru ka had *Z de.  ru ke ledi nahaŋ ga zalaka *Z rdeŋ. Eslini mis dal-dal t r kia.  cahi zlam ana tay keti akada gayan ya agray k lavad ni. ² Naŋ  bu acahi zlam ana mis eslini ti ndam *Feriziyen ndahaŋ t r kia. Tihindifiŋa ma, t hi ahkado : «  g ski ti mis agaray wal gayan aw ? » T hi nahkay ti adaba tawayay tat kar Yezu ti m d m ma magudarani. ³ Yezu nak ŋ  h ngrif ŋ ana tay,  d m : « M wiz  hi mam ana k li a wakita gayan ni bu mam ?  wayay ti k grum mam ? » ⁴ Eslini nday nak ŋ t hi ahkado : « M wiz  via divi ana mis a,  d m tedevu ata wal gayan ti si abiki wakita gani avi day kwa ti agaray. * » ⁵ Ay ti Yezu  h ngrif ŋ ana tay keti,  d m : « M wiz  b ki ma gani nahkay a wakita gayan ni bu ni ti  b ki adaba lek lum k wayum m g sumkabu ma ge Melefit do palam. ⁶ Ay kwa ka m nj ki ga m laŋ, ka ya ti Melefit  graya zlam dek na nah ma, “Melefit  graya mis a ti  graya ata zal ata wal a. † ⁷ Nahkay ti mis zalani amah raya a ahay ga b jani ata m jani ba, m k atanj hadkabu ata wal gayan. ⁸ Nday

* ^{10:4} M njay Mimbiki 24.1. † ^{10:6} M nj kiani 1.27 ; 5.2.

cœni ti vu gatay emigi bəlaŋ.” † Nahkay ti nday cœni medeveni va do. Tìgia vu gatay bəlaŋ. ⁹ Nahkay ere ye ti Melefit èbedekabá ni ti mis hihirikeni èdekaba ba. »

¹⁰ Tàra tìnja a magam a ti ndam *madəbay Yezu ni tihindifiŋa ma àki ka pakama ya ti àhi ana ndam *Feriziyey na. ¹¹ Àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti àgara wal gayaŋ a mək àda wal nahaŋ a nahəma, àgra hala, àgudaria zlam ana wal gayaŋ ye enjenjeni na. ¹² Wal day tamal àsləka afa ga zal gayaŋ a mək àda zal nahaŋ a nahəma, àgra hala. »

Yezu agəskabu bəza ciḅ-ciḅeni

(*Meciya* 19.13-15 ; Lək 18.15-17)

¹³ Mis təhəlibiyu bəza ana Yezu ti məgri *sulum ge Melefit àna məbəki *ahar gayaŋ ka tay. Nday təbu təhəlibiyu bəza ni nahkay ti ndam madəbay naŋ ni tələgi ana tay. ¹⁴ Yezu àra epia ere ye ti ndam madəbay naŋ ni tàgray na ti àzuma bəruv a, àhi ana tay ahkado : « Mbrəŋum bəza tàra afa goro a, kəcumfəŋa tay a ba. Adaba mam, *Məgur ge Melefit ti ga ndam ya təbu akada ga bəza ni. ¹⁵ Nəhi ana kəli nahəma, ahàr àdəm ku way way do məgəskabu Məgur ge Melefit akada ga wur ya eciiki slimi ana bəŋani ni. Tamal àgəskabu nahkay do nahəma, èsliki məhuriyani a Məgur ge Melefit vu koksah. » ¹⁶ Eslini àgəskabu bəza nakəŋ gum, mək àbəki ahar ka tay ga məgri sulum ge Melefit ana tay.

Pakama ga Yezu ya àhi ana bay ge elimeni ni

(*Meciya* 19.16-30 ; Lək 18.18-30)

¹⁷ Yezu àsləka eslina. Naŋ àbu akoru e divi bu ni ti maslaŋa nahaŋ àcuhwakioru, àbəhadı mirdim grik, àhi : « Məsi sulumani, ti nəŋgət *sifa ya àndav day-day do ni ti nàgray ahəmamam ? » ¹⁸ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Kàzalay

---

† 10:8 Mənjəkiani 2.24.

nu mis sulumani ti kamam ? Mis sulumani ti àbi, si Melefit ciliŋ. ¹⁹ Ere ye ti kîhindi ni ti, *Divi ge Melefit ya àvi ana mis ni ti kèsèra tay a do aw ? Kàkad mis ba, kàgray hala ba, kigi akal ba, kàgray sedi ti kàsəkad malfada ba, kèzumki zlam ge mis ba, həngrîoru ahàr a had ana ata buk ata muk. § » ²⁰ Zal nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Məsi, nəgəskabá Divi nana dək kwa nu a wur wurani. » ²¹ Eslini Yezu àwaya naŋ a, àmənjaləŋ e eri vu, àhi : « Zlam àhəcukivu bəlaŋ kekileŋa. Ru kəsəkumoru zlam gayak dək ti kîdi siŋgu gani ana ndam talaga. Nahkay ti akəŋgət elimeni e melefit bu. Akagra zlam nana dək nahəma, kàra, kâdəbay nu. » ²² Maslaŋa nani àra ècia ma ga Yezu ya àhi na ti ma gani àhəlia ahàr a, məbəruv àtikaba kwir. Nahkay àsləka sasuhwa, adaba zlam gayəŋ àbu dal-dal.

²³ Eslini Yezu àmbatvu ga mamənjaləŋani ana ndam madəbay naŋ ni, àhi ana tay ahkado : « Ndam ge elimeni t̄həriyu a *Məgur ge Melefit vu ti zləzlada dal-dal. » ²⁴ Pakama ga Yezu ya ti àdəm ni èwisiria ahàr ana ndam madəbay naŋ na. Ay ti Yezu àhəŋgri zuh ana ma ni, àhi ana tay : « Ndam goro ni, məhuriyani a Məgur ge Melefit vu ti zləzlada dal-dal. ²⁵ Ezligwemi ahuriyu e evid ge lipri vu kwalac ti agravu aw ? Ay ti bay ge elimeni məhuriyu a Məgur ge Melefit vu ni ti zləzlada dal-dal, àtama ge ezligwemi ya ahuriyu e evid ge lipri vu na. » ²⁶ Ma ga Yezu ya àhi ana tay ni àgria ejep ana tay a dal-dal. Nday nakəŋ təzlapay e kidiŋ gatay bu, tədəm ahkado : « Ay tamal nahkay ti way ti Melefit amahəŋgay naŋ way ? » ²⁷ Ay Yezu àmənjaləŋ kà tay, àhi ana tay ahkado : « Mis ti taŋray koksah, ay Melefit kwa ti eslîki magrani, adaba Melefit ti eslîki magray zlam dək tata. »

²⁸ Eslini Piyer àhi ana Yezu ahkado : « Iy zla, leli

---

§ 10:19 Məŋjay Mahərana 20.12-16 ; Mimbiki 5.16-20.

màmbrəŋa zlam a đek, mađəbay kur ti ahəmamam ? »
²⁹ Yezu àhəŋgarfəŋ, àđəm : « Nəhi ana kəli nahəma, tamal mis àmbərbu zlam gayan azuhva nu ga məhi *Ma Məweni Sulumani ana mis, bi àmbərbu ahay gayan, bəza ga məŋani, bəŋani, məŋani, bəza gayan ahkay do ni vədaŋ gayan nahəma, ³⁰ aməŋgətvù zlam nday nani kay àtam ndahaŋ ni sak diŋ nihi ka sarta hini. Aməŋgət ahay, bəza ga məŋani, ata məŋani, bəza, vədaŋ ; akaba nani dek mis atəgri daliya. Ka məlaŋ məweni ya Melefit amagraya ni day aməŋgət sifa ya àndav đay-đay do ni. ³¹ Ay ti nday gəđákani ya kama ge mis ni ti, mis kay e kiđiŋ gatay bu ataŋgoru kələŋ ge mis. Nday ya kələŋ ge mis ni day etigi gəđákani kama ge mis. »

Yezu àđəm sak ya mahkər aməmət mək amaŋgaba e kisim ba

(Meciyə 20.17-19 ; Lək 18.31-34)

³² Yezu akaba ndam mađəbay naŋ ni təbu takoru, təzay divi ya ti acəloru a Zeruzalem ni. Yezu àdi kama ana tay. Ndam mađəbay naŋ ni ahàr àhəlia ana tay a, mis ndahaŋ ya təbu takoru akaba tay ni day aŋgwaz àwəra tay a. Eslini Yezu àzalakabu ndam mađəbay naŋ kru mahar cəeni ni keti, ànjəki ka mazlapi ma ana tay àki ke ere ye ti amagrakivu ni. ³³ Àhi ana tay ahkado : « Cəm day, nihi ti leli məbu məcəloru a Zeruzalem. Eminjua eslina ti nu *Wur ge Mis atəgəsi nu ana gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ana ndam *məsər Wakita ge Melefit ni. Eslini atəđəm si takad nu kwa, atəgəsi nu ana ndam ya təfəki ahàr ke Melefit do ni. ³⁴ Nday nani ti eteyefə, etitifəviyu eslib e eri vu, atəzləb nu àna kurupu cək cək, atakad nu, mək a vad ya mahkər ti anaŋgaba. »

*Zek nday ata Zeŋ tihindifiŋa zlam kà Yezu a
(Meciy 20.20-28)*

³⁵ Eslini Zek nday ata Zeŋ bəza ge Zebede tərəkia kà Yezu a, təhi ahkado : « Məsi, mawayay mihindifuka zlam a, mawayay ti kəgri ana leli. » ³⁶ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Kawayum ti nəgri mam ana kuli mam ? » ³⁷ Təhi : « Ka ya ti akəzuma bay gayak gəđakani na nahəma, kəvi divi ana leli ti mənjuhədfuk kà gəvay, bəlaŋ ka ahar ga đaf, bəlaŋ ka ahar ga gəjar gayak ti. » ³⁸ Ay ti Yezu àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti kihindum ni ti kəsərum do. Ekislumki misi zum ge hijiyem ye enisi ni tata waw ? Ekislumki miβeseni *tabaray kuli akada goro ya atabaray nu ni tata waw ? * » ³⁹ Nday cəeni təhi : « Misliki. » Eslini Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, əđəm ahkado : « Ekisum zum ge hijiyem ya enisi ni akaba atabaray kuli akada goro ya atabaray nu ni ti amagravu ededif. » ⁴⁰ Ay ti maslaŋa ya ti aməđəm way amanjuhədfu kà ahar ga đaf akaba kà ahar ga gəjar goro way ni ti nu do. Nani Bay Melefit àna ahər gayan day ti aməvi məlaŋ nani ana mis ya naŋ ədaba tay a ni. »

⁴¹ Ndam *madəbay Yezu kruani ndahaŋ ni tərə ticia pakama ge Zeŋ ata Zek ya təhi ana Yezu na ti təzumkia bəruv ka tay a. ⁴² Eslini Yezu əzalakabu ndam madəbay naŋ ni đek, àhi ana tay ahkado : « Kəsəruma, ndam ya ti təzalay tay bəbay ga had ni ti təgur mis ga njəda. Gəđakani ga məlaŋ day təđəm ahər əđəm mis təgri təwi ana tay kay, təmbrəŋ mis do. » ⁴³ Ay e kidif gəkuli bu ni ti əgravu nahkay do. Tamal ti maslaŋa e kidif gəkuli bu awayay miği gəđakani ti, miği bay məgri təwi ana kuli kwa sawaŋ. ⁴⁴ Tamal ti maslaŋa e kidif gəkuli bu awayay miği kama

---

* 10:38 Zum ge hijiyem ya Yezu emisi ni ti daliya gayan ya amacakay ni. Baray gayan ya atabaray naŋ ni ti kisim gayan ya aməmət ni.

ge mis ti, mîgi evidi ge mis dek kwa. ⁴⁵ Adaba nu *Wur ge Mis nàra ti, nawayay ti mis tâgru tawi do. Nàra ti ga mægri tawi ana mis sawaṅ, navay sifa goro ga mambay mis kay àna naṅ. »

Yezu ahəṅgaraba zal wuluf Bartime a
(*Meciyu* 20.29-34 ; *Luk* 18.35-43)

⁴⁶ Eslini Yezu akaba ndam maɗɗabay naṅ ni akaba mis ndahaṅ kay bal tinjua a Zeriko a. Nday tɛbu taslaka a kɛsa nani ba ti tɛdi ahàr ana zal nahəṅ wulufani. Slimi gayaṅ Bartime, naṅ wur ge Time ; naṅ manjəhadani digusa kà gəvay ge divi, ahəṅgalay zlam. ⁴⁷ Àra ècia mis tɛɗɗam « Yezu zal Nazaret ènjia » ti àdiki ana zlahay, àɗɗam ahkado : « Yezu *Wur ge Devit, nəsuk cicihi ti. » ⁴⁸ Eslini mis kay təlɛgi, təhi : « Lakakaba. » Naṅ ti ni àzlahkivu kay kay sawaṅ, àɗɗam : « Wur ge Devit, nəsuk cicihi ti. » ⁴⁹ Yezu àra ècia zalay na ti ècik àɗɗam : « Zalumubiya naṅ a. » Nahkay tɛzalibiyu zal wuluf nakəṅ, təhi : « Zay njɛɗa, cikaba. Naṅ àbu azalay kur. » ⁵⁰ Eslini zal nakəṅ àzakaba azana ya ti àhəmbakabu na, èzligoru, ècikaba cəkwaɗ àrəkioru kà Yezu nakəṅ. ⁵¹ Yezu èhindifiṅa ma, àhi : « Kawayay ti nəgruk mam ? » Zal wuluf ni àhəṅgrifəṅ, àhi ahkado : « Məsi, nawayay ti nipi divi akada ge mis ni bilegeni ti. » ⁵² Mək Yezu àhi : « Melefit àhəṅga kur a adaba kəfəkua ahàr a palam. » Ka ma geli hini èpi divi huya. Àra èpia divi a ti àɗɗəboru Yezu e divi bu.

11

Mis təmərivu ana Yezu ka ya ti ahuriyu a Zeruzalem ni
(*Meciyu* 21.1-11 ; *Luk* 19.28-40 ; *Zey* 12.12-19)

¹ Tòru tinjua cifa kà gəvay ga Zeruzalem a, nday gwar ka həma *Oliviyə, kama ga kɛsa ndahaṅ Betfazi akaba Betani ni ti Yezu nakəṅ àslər ndam maɗɗabay naṅ ni cə, ² àhi ana

tay ahkado : « Dægum a kəsa tegəni ya kama gekəli ni vu. Ekinjumiya nahəma, akədumi ahər ana wur ga azoŋgu məwəlani. Wur ga azoŋgu nani ti maslaŋa àcəlkiyu dáy-day faŋ ndo. Picehumbiya, zumubiya. ³ Ay tamal maslaŋa èhindifiŋa ma kè kəli a, àhi ana kəli “Kepicehəm ti kamam ?” nahəma, humi ahkado : “Bay geli awayay, ara ahəŋgarbiyu nihi huya.” »

⁴ Nahkay nday nakəŋ tòru. Tòru tinjua ti tədi ahər ana wur ga azoŋgu məwəlani kà mahay e mite bu. Təbu tepiceh ti ⁵ mis ndahaŋ e kidiŋ ge mis ya ti təbu eslini ni bu təhi ana tay ahkado : « Kepicehəm wur ga azoŋgu ni ti kamam ? » ⁶ Eslini təhəŋgri ma ga Yezu ya àhi ana tay ni ana tay ; nahkay təmbrəŋ tay, təsləkabiya àna naŋ a. ⁷ Təra tinjikia àna wur ga azoŋgu na ka Yezu a ti təbəkə azana, mək Yezu àcəlkiyu katapəla. ⁸ Mis dal-dal eslini təpaɓivoru azana gatay e divi bu, mis ndahaŋ ti ni təkwahabiyu slimberi a wədaŋ bu, təbəhadivoru bilegeni. ⁹ Yezu naŋ àbu akoru ti mis ya kama gayaŋ akaba ya kələŋ gayaŋ ni təgray salalay, təzləbay naŋ, tədəm : « *Hozana ! Bay Melefit mēgri sulum gayaŋ ana maslaŋa ya ti ara àna slimi gayaŋ a ni ! ¹⁰ Melefit mēgri sulum ana maslaŋa ya ti ara azum bay ge Devit bəŋ geli ni ! Təzləbay Melefit driŋ agavəla ! * »

¹¹ Tòru tinjua a Zeruzalem a ti Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gəɗakani ge Melefit ni vu. Eslini èheliŋ eri, àmənjaləŋ kà zlam dək. Àmənjaləŋaba dək ti fat àbi va bi, məlakarawa ègia. Nahkay təhəraya, təsləka akaba ndam madəbay naŋ kru mahar cəeni na, təŋgoru gwar a Betani.

Yezu etikwesl məŋgəhaf ya èwi bəza do ni
(*Meciya* 21.18-19)

---

* ^{11:10} Məŋjay Limis 118.25-26.

¹² Tòru tìnjua a Betani a ti tàndəhad eslini hundum. Ge miledu gani, tàsləka tənɡoru a Zeruzalem. Nday təbu takoru e divi bu ni ti ləwir àwərkaba Yezu a. ¹³ Ləwir àbu awər naŋ nahkay ti èpi mən ga *wəruv midəni. Àra èpia ti àhədafənəru, àmənəfənə bəza gani, ay ànɡətfənə ndo, adaba sarta ge miwi bəza gani do. ¹⁴ Eslini Yezu àhi ana mən ga zlam ni : « Day-đay maslaŋa aməzum bəza gayak va do. »

Gayəŋ ya àdəm nahkay ni ti ndam maďəbay naŋ ni tìcia.

Yezu a ahay gəďakani ge Melefit ni bu

(*Meciya* 21.12-17 ; Lək 19.45-48 ; Zeŋ 2.13-22)

¹⁵ Tòru tìnjua a Zeruzalem a ti Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gəďakani ge Melefit ni vu. Eslini àdi ahàr ana mis təsəkumvoru zlam akaba ndam məsəkum zlam, mək ànjəki ka magaraya tay e mite va. Àhəmbəhadaba tabəl ga ndam mambay siŋu na akaba mələŋ manjəhadani ga ndam məsəkumoru kurkoduk na. ¹⁶ Mis ndahaŋ təbu təhuriyu àna zlam a ahay ge Melefit ni vu, mək tasləkaba àna naŋ a kwalac. Təbu tagray nahkay ti Yezu nakəŋ àcafəŋa tay a. ¹⁷ Mək àcahi zlam ana mis ya təbu eslini ni, àdəm : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àdəm : “Ahay goro zla ti atədəm mələŋ ga jiba đek ga mahəŋgalavù Melefit.” † Ay lekulum ti kəmbatumkaba, ègia ahuzl ga ndam akal a. »

¹⁸ Àra àdəma nahkay ti gəďakani ga ndam *manɡal-abakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni tìcia ; tàra tìcia ti tàďəbafənə divi ge mijinə naŋ. Ay ti aŋgwaz àwərfəŋa tay kà naŋ a, adaba mis ndahaŋ ni đek ti pakama ya àcahi ana tay ni àgria ejep ana tay a. ¹⁹ Mələkarawa àra ègia ti Yezu akaba ndam maďəbay naŋ ni tàsləkaba a kəsa ni ba.

† 11:17 Mənjay Izayi 56.7 ; Zeremi 7.11.

Məngəhaf ya ti Yezu ètikwesl ni èkulia
(Meciyə 21.20-22)

²⁰ Ge miledə gani təbu tanğoru a Zeruzalem. Təbu tasləkafəna kə gəvay ga məŋ ga *wəruv ya ti Yezu àhi ma na nahəma, tìpi ti mikələni kəc akaba sliri gani dek. ²¹ Eslini Piyer àra àsərkia ka ma ga Yezu ya àhi ana məŋ ga wəruv na ti àhi ana Yezu ahkado : « Məsi, məŋjoru, məŋ ga wəruv ya kətikwesl ni èkulia. » ²² Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Fumki ahàr ke Melefit. ²³ Nəhi ana kəli nahəma, tamal ti maslaŋa ahi ana həma hini : “Radvaba, ru kədiyu a *dəluv gəđakani vu” nahəma, amagravu. Tamal ti àjalay ahàr cə cə do, àfəkia ahàr ke Melefit a, àsəra aməgri ere ye ti ehindi ni ti, zlam gani agravu. ²⁴ Nahkay nəhi ana kəli : Tamal ti kihindəm zlam, kahəŋgalum Melefit ti, fumki ahàr ke Melefit, səruma kəŋgətuma àndava. Tamal kəgrum nahkay ti Melefit aməgri zlam ya ti kihindəmfina ni dek ana kəli. ²⁵ Tamal ti kicikumaba, kəbum kahəŋgalum Melefit ti, mbrəŋumfəna zlam ge mis ya ti tagudari ana kəli ni kə tay a, tamal àbu ni. Nahkay ti Bəŋ gekəli ya a huđ melefit bu ni aməmbərfəna zlam gekəli ya kagudarum ni kə kəli a bilegeni. [²⁶ Ay tamal kəmbərfəna zlam ge mis ya ti tğudari ana kəli na ka tay a do ni ti Bəŋ gekəli ya a huđ melefit bu ni day aməmbərfəna zlam magudarani gekəli ni kə kəli a do.] »

Yezu agray təwi ti way àvi divi gani way ?
(Meciyə 21.23-27 ; Lək 20.1-8)

²⁷ Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təhuriyu a Zeruzalem keti. Yezu àra àhuriya a kəsa ni va ti àsawadavù a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu. Naŋ àbu eslini ti gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba gəđakani ndahaŋ tərəkia, ²⁸ təhi : « Kagraj təwi hini nahkay ti

kəŋgət divi gani eley? Way àvuk divi gani way? »
²⁹ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm: « Nu day nihindifiŋa zlam bəlaŋ kə kuli a. Kəhəŋgrumufəŋa nahəma, nu day nəhəŋgrifəŋ ana kuli, nədəfi bay ya ti àvu divi ge tawi ya ti nagray ni ana kuli. ³⁰ Nəhi ana kuli nahəma, *baray ge Zeŋ ya ti àbaray mis ni ti njəda gani Melefit àvi tək, tək day ti mis tavi aw? Həŋgrumufəŋ nimi! »

³¹ Tàra ticia ma na nahkay ti tàgray gejewi e kidiŋ gatay bu, tədəm: « Tamal məhi: “Melefit àslərbiyu naŋ” hi, ara ahi ana leli: “Kəgəsumkabu pakama gayəŋ ni ndo ni ti kamam?” ³² Ay tamal mədəm keti: “Mis tavi njəda gani” ti àrakaboru do. » Tədəm nahkay ti adaba mis tezl-tezleni eslini ni dək tədəm Zeŋ ti naŋ bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit edediŋ edediŋeni. Tàgrafəŋa aŋgwaz kə mis tezl-tezleni nana, ³³ nahkay təhəŋgrifəŋ ana Yezu, təhi: « Leli məsər do. » Eslini Yezu àhi ana tay: « Nu day nədəfi bay ya ti àvu divi ge tawi ya ti nagray ni ana kuli do bilegeni. »

12

Ma gozogul àki ka ndam məwəs vədaŋ
 (Meciya 21.33-46 ; Lək 20.9-19)

¹ Yezu àhi ma ana mis ni keti àna ma *gozogul. Àdəm ahkado: « Zal nahəŋ àbu nahəma, àjavù məŋ ga zlam * a vədaŋ gayəŋ vu, àcafəŋ azlaw tekesl, àgraya məlaŋ ga mədúcaya yam ga bəza ga məŋ ga zlam na, àkay ləli zəbalani, mis acəlkiyu ka ahər gani ga majəgay vədaŋ ni. Kələŋ gani àfivù vədaŋ ni ana mis a ahar vu ti təwəs, mək àsləka, òru e mirkwi zlam gayəŋ. ² Sarta ga məpalay bəza ga zlam ni àra ènjia ti bay ga vədaŋ ni àslərbiyu bay məgri tawi afa ga ndam məwəs vədaŋ ni ti təhəlìkaboru ja gani

* 12:1 Məŋ ga zlam nani ti *viŋ.

gayaŋ. ³ Ay bay mægri tawi ni àra ènjia ti ndam mawəs vedaŋ ni tægəs naŋ, tæzləb mək tàgaray naŋ, araŋa day àzay a ahar vu ndo. ⁴ Eslini bay ga vedaŋ ni àslərbiyu bay mægri tawi nahaŋ keti. Àra ènjia ti nday nakəŋ təsi aday a ahàr vu, tìndivikaba cəf cəf. ⁵ Nahkay bay ga vedaŋ ni àslərbiyu mis nahaŋ keti. Naŋ nani ti tàkad naŋ gweha. Àslərbiyu mis ndahaŋ kay keti. Tàra tìnjia ti ndam mawəs vedaŋ ni tæzləb ndahaŋ, ndahaŋ ni ti ni tàbazl tay. ⁶ Kələŋ gani nahəma, bay ga vedaŋ ni mis àgəjəni fəŋ bələŋ cilij. Maslaŋa nani ti wur gayaŋ, awayay naŋ dal-dal. Àdəm : “Wur goro ni ti atəgəsiki ma.” Nahkay zla ti àslərbiyu naŋ afa gatay. ⁷ Ay ndam mawəs vedaŋ ni tàra tipia wur na naŋ àbu ara ti tæzlapay e kidij gatay bu, tədəm ahkado : “Naŋ teguni ti mekeji gayaŋ ; məmbrəŋ naŋ ba, makadum naŋ ; nahkay ti vedaŋ ni emigi geli.” ⁸ Àra ènjikia ka tay a ti tægəs naŋ yaw, tàkad, tèzaba kisim gayaŋ na a vedaŋ ni ba, tizligoru.

⁹ « Nədəm nahəma, bay ga vedaŋ ni amasləkabiya ti aməgri mam ana ndam mawəs vedaŋ ni mam ? Amabazl ndam mawəs vedaŋ ni, mək aməvi vedaŋ ni ana mis ndahaŋ. ¹⁰⁻¹¹ A Wakita ge Melefit bu àbu mabəkiani nahkay hi :

“Akur nahaŋ àbu ti ndam mələm ahay tàwayay magray tawi àna naŋ ndo.

Ay ti akur gani nani ègia akur ya akay ahay na dək sawaŋ. Ere nani ti tawi ga Bay Melefit, agri ejep ana leli.” †

« Lekuləm kèjəŋgum ma nani ndo waw ? »

¹² Gəfàkani nakəŋ təsəra Yezu àdəmki ma *gozogul ni ti ka tay. Tàra təsəra ti tawayay tægəs naŋ. Ay mis təbu eslini

---

† 12:10-11 Limis 118.22-23.

kay ti tægəs naŋ ndo, adaba aŋgwaz àwəra tay a. Nahkay tàmbrəŋ naŋ, tàsləka.

Hadam ya təpəli ana bay ga ndam Rom ni

(Meciyə 22.15-22 ; Lək 20.20-26)

¹³ Yezu naŋ àbu eslini nahkay ti tàslərkibiyu ndam *Feriziyəŋ akaba ndam ndahaŋ ya tadəbay bay *Erot ni. Tawayay ti məɖəm ma magədavani ti tægəski naŋ. ¹⁴ Tàra tɪŋjikia ti təhi ahkado : « Məsi, məsəra nak ti kəɖəm ma ge jiri. Aŋgwaz àwərfəŋa kur kà pakama ge mis ya tədəmkuk na do ; ku kè meleher ga way ga way do day kəgray aŋgwaz do, kacahi zlam ya Melefit awayay ni ana mis àna jiri gani sawaŋ. Ay ti Melefit àvia divi ana leli ga mabəhadì hadam ana *bay gəɖakani ga ndam Rom a tək, àvi ana leli ndo waw ? Mabəhadì tək, mabəhadì ba waw ? »

¹⁵ Eslini Yezu àsəra tawayay ti mis ndahaŋ təɖəm nday ndam jireni, ay ti nday ndam jireni do. Nahkay àhi ana tay ahkado : « Kəhəlumfua eyə a ti kamam ? Iŋga zumubiya siŋgu akur-akurana ti namənjaki day nimi. » ¹⁶ Nahkay tədibiyu bəlaŋ. Tàra təvia ti èhindifiŋa ma kà tay a, àɖəm ahkado : « Àki ka siŋgu hini ti mazavu ga ahàr ga way ? Slimi məbəkiani ni ti ga way ? » Təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « Ga bay *Sezar. » ¹⁷ Nahkay naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Həŋgrumi zlam ga bay Sezar ni zlam gayaŋ, ge Melefit ti ni həŋgrumi ana Melefit zlam gayaŋ. » Eslini ma gayaŋ ya ti àhi ana tay ni àgria ejep ana tay a dal-dal.

Mis taŋgaba e kisim ba eɖeɖiŋ a waw ?

(Meciyə 22.23-33 ; Lək 20.27-40)

¹⁸ Eslini ndam *Seduseyəŋ ndahaŋ tərəkia ka Yezu a. Ndam Seduseyəŋ təɖəm mis àməta ti àŋgaba e kisim ba koksah. Nahkay nday nakəŋ təhi ana Yezu ahkado : ¹⁹ « Məsi, Məwiz àbiki ana leli a wakita gayaŋ ni bu, àɖəm ahkado : “Tamal mis nday kà məŋ gatay, mək bəlaŋ gani

àmèta, àmbərba wal gayar a, wal ni èwii wur ndo nahəma, ahàr àdəm wur ga mənəni ni azay wal ni, ti tîwiewa mekeji ana wur ga mənəni ya àmèt na.” †²⁰ Yaw mis ndahaŋ təbu adəskəla kà mənə gatay, gədəkani gatay ni àda wal a. Àra àza wal na ti èwifinə wur a ndo, mək zal ni àmèta. ²¹ Àra àmèta ti mimbiki gayar ni àzay wal ni. Àra àza wal na ti narə day èwifinə wur a ndo, mək àmèta. Narə ya mahkər ni day àgray nahkay, mək àmèta. ²² Nahkay nday adəskəlani ni dek tàza wal na day tîwifinə wur a ndo, mək nday dek tàmèta. Kələŋ gani wal ni day àmèta. ²³ Ay ka fat ya ti mis atəŋgaba e kisim ba nahəma, wal ni ti way bələŋ e kidifinə gatay bu amazay way ? Nday adəskəlani ni dek tàza narə a ni. »

²⁴ Ay Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm ahkado : « Majalay ahàr gekəli ti kigeni do. Adəba mam ? Adəba kicəmbaba ma ga Wakita ge Melefit ya Məwiz àbəki na ndo, kəsərūm njədə ge Melefit do palam. ²⁵ Nədəm nahəma, ka ya ti mis atəmèta mək atəŋgaba e kisim ba ni ti zawal ataday wál va do, wəwal day ataday zawal va do. Atənjəhad dek akada ga *məslər ge Melefit ya təbu a huđ melefit bu ni. ²⁶ Ay tamal ti mazlapaki ka ma ge mis ya taŋgaba e kisim ba nahəma, kèjəŋgəm wakita ge Məwiz ni day-day ndo aw ? Kèjəŋgəm ma àki ka mənəgəhaf ya ti aku àgəs ni ndo aw ? Eslini Bay Melefit àhi ana Məwiz ahkado : “Nu Melefit ga Abraham, nu Melefit ga Izak, nu Melefit ge Zekup.” § ²⁷ Melefit ti narə Melefit ga ndam ya àna sifa ni, do ni ti ga nday ya tàmèta ni do. Lekələm ti majalay ahàr gekəli ti kigeni do simiteni. »

Divi ge Melefit ya ti ahàr àdəm mis tægəskabu enji ni ti

---

† 12:19 Mənjay Mənjəkiani 38.8 ; Mimbiki 25.5-6. § 12:26 Mənjay Mahərana 3.2, 6, 15-16.

weley ?

(*Meciyu* 22.34-40 ; *Luk* 10.25-28)

²⁸ Eslini zal nahaŋ naŋ àvu, naŋ bay *məsər Wakita ge Melefit, ècia ma gatay na, àsəra Yezu àhia ma sulumana ana ndam *Seduseyeŋ na. Nahkay ti àrəkioru, èhindifiŋa ma, àhi ahkado : « *Divi ge Melefit ya ti ahàr àdəm mis tângəskabu enji ni ti weley ? » ²⁹ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Divi ge Melefit ya ti ahàr àdəm mis tângəskabu enji ni ti nihi : “Ci zal Izireyel : Bay Melefit geli nahəma, naŋ Bay naŋ bəlaŋ. ³⁰ Wayay Bay Melefit gayak àna huđ bəlaŋ, àna sifa gayak dek, àna majalay ahàr gayak dek akaba àna njəda gayak dek.” * ³¹ Divi ye cə ni day nihi : “Wayay ndam ya nak kəbu akaba tay ni akada ya kawayay ahàr gayak gayakani ni.” † Divi nday ndani cəni ni ti ahàr àdəm mis tângəskabu tay àtam divi ndahaŋ ni dek kwa. » ³² Mək bay məsər Wakita ge Melefit nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Yawa Məsi ! Ere ye ti kədam ni ti jiri ededif. Bay Melefit ti naŋ bəlaŋ huya, bay nahaŋ àbi. ‡ ³³ Tamal ti kawayay naŋ àna huđ bəlaŋ, àna majalay ahàr gayak dek akaba àna njəda gayak dek zla nahəma, àtama sədaga ya təbi na akaba zlam ya tisiŋi na dek àna sulumana. Tamal ti kawayay mis ya nak kəbu akaba tay ni akada ya kawayay ahàr gayak gayakani ni nahəma, nani day àtama sədaga dek àna sulumana. » ³⁴ Zal nakəŋ àra àhəŋgrifəŋa kigeni a ti Yezu àsəra naŋ bay məsər zlam. Nahkay àhi ahkado : « Nak kəbi driŋ driŋ akaba *Məgur ge Melefit bi. » Kələŋ gani maslaŋa ya ti azay njəda gayaŋ ge mihindifiŋa ma nahaŋ a ni ti àbi va bi.

Bay gəđakani ya amara ni naŋ wur ge Devit aw ?

(*Meciyu* 22.41-46 ; *Luk* 20.41-44)

* 12:30 *Mimbiki* 6.4-5. † 12:31 *Levi* 19.18. ‡ 12:32 *Mənjay* *Mimbiki* 4.35 ; *Izayi* 45.21.

³⁵ Yezu naŋ àbu acahi zlam ana mis a dalaka ga *ahay gəḍakani ge Melefit ni bu. Àhi ana tay : « Ndam *məsər Wakita ge Melefit ni təḍəm *Krist *Bay gəḍakani ya amara ni naŋ *Wur ge Devit ti ahəmamam ? ³⁶ Ambatakani do, Devit naŋ naŋani àna ahàr gayan̄ àḍəm àna njəḍa ga *Məsuf Njəlatani ahkado :

“Bay Melefit àhi ana bay goro :

Njəhadà gwar kà ahar ga ḍaf goro a, a mələŋ ga gəḍakani va.

Ndam ezir gayak ti anabəhad̄ tay kè meleher gayak akadà ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəcəlki ka tay.” §

³⁷ « Nəḍəm nahəma, Krist nani ti Devit àna ahàr gayan̄ tekeḍi azalay naŋ bay gayan̄. Ay tamal nahkay ti təzalay naŋ wur ge Devit keti ti kamam ? » Eslini mis dal-dal təbi slimi ana pakama gayan̄ ya ti àhi ana tay ni. Pakama nani àḍələfəŋa kà tay a.

Bumvu slimi àna ndam məsər Wakita ge Melefit ni
(*Meciyu* 23.1-36 ; *Luk* 20.45-47)

³⁸ Yezu naŋ àbu acahi zlam ana tay nahkay ti àḍəm ahkado : « Bumvu slimi, do ni ti ndam *məsər Wakita ge Melefit ni atagosay kəli. Nday ti tawayay məbakabu məgudi, təsawad̄ay àna naŋ riya ; tawayay ti mis təgri sa ana tay a gosku bu kè meleher ge mis ḍək ; ³⁹ tawayay manjəhad̄vani e kərsi ga gəḍakani vu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu akaba ka mələŋ məzum zlam ga wuməri. ⁴⁰ Nday gani təbu təhəlfəŋa zlam kà wál madakway a, təbu təpəski ka mahəŋgalay Melefit aḍaba tawayay ti mis tāmənjaləŋ ana tay. Nahkay ti Melefit amagrafəŋa seriya kà tay a, amatraḍ tay kay amatam ge mis ndahaŋ ni ḍək. »

---

§ 12:36 *Limis* 110.1.

Sədaga ga wal madakway ya arañja gayañ àbi ni
(Lük 21.1-4)

⁴¹ Eslini Yezu nañ àbu manjəhadani digusa kà gəvay ga zlam məbəviyu siŋgu ga sədaga ni. Mis təbu eslini kay təbiyu siŋgu ; nañ nakəŋ amənjələŋ kà tay ahəmamam təbiyu siŋgu ni : ndam ge elimeni kay təbu təbiyu siŋgu dal-dal. ⁴² Nday təbu təbiyu nahkay ti wal madakway nahañ arañja gayañ àbi àra àbiyu siŋgu akur-akurani ciḃ-ciḃeni cə ; siŋgu ciḃ-ciḃeni cəeni ni agray siŋgu faḃ. ⁴³ Yezu àra èpia ti àzalay ndam maḃəbay nañ ni, àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, wal madakway hini ti arañja gayañ àbi, ay siŋgu ya àbiyu a zlam ga sədaga ni vu ni ti àtama ge mis ndahañ ya təbiyu na dek, ⁴⁴ adaba mis ndahañ ni dek təbiyu siŋgu ya təgəjəniḃəŋ kà tay təsər ere ye ti tagray àna nañ ni va do ni ; wal hini ti ni arañja gayañ àbi, ay ti àbiya siŋgu ya àḃəŋ na dek. Siŋgu gayañ nahañ ga məsəkum zlam məzumani àgəjəniḃəŋ ndo. »

13

Yezu àḃəm etembedkaba ahay gəḃəkani ge Melefit na
(Meciya 24.1-2 ; Lük 21.5-6)

¹ Kələŋ gani Yezu akaba ndam maḃəbay nañ ni təhəraya a *ahay gəḃəkani ge Melefit ni ba. Nday təbu təhəraya nahəma, bələŋ e kiḃiŋ ga ndam maḃəbay nañ ni bu àhi ahkado : « Məsi, ŋga mənjələŋ ka akur gəḃəkani ya təḃəzl ahay ni àna nañ ni day ti, tigi eri ni ! » ² Ay Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Àbi kipiya ahay hini meḃəzleni àna akur gəḃəkani na do aw ? Etembedkaba besək-besək, ku akur bələŋ day amanjəhadki ka akur nahañ va do. »

Yezu azlapaki ka sarta ya amara ni
(Meciya 24.3-14 ; Lük 21.7-19)

³ Tòru tìnjua ka ahàr ga hëma *Oliviye a nahëma, Yezu ànjöhada digusa, amënjoru *ahay gëdákani ge Melefit ni. Eslini Piyer, Zek, Zeñ akaba Andre tëbu kà gëvay gayañ ciliñ. Nday nakëñ tihindifiña ma, tëhi ahkado :
⁴ « Hiaba ana leli a, ere gani amagravu ti ananaw ? Amësërkaba sarta ya zlam nani dek amagravu wudak na ti ahëmamam ? »

⁵ Eslini Yezu nakëñ àhi ana tay : « Bumvu slimi, maslaña àgosay kuli ba. ⁶ Adaba mis kay atara, ku way way do amëdëm nañ ti nu, amëdëm nañ ti *Bay gëdákani ya amara ni. Nahkay atagosay mis kay. ⁷ Mis atagrañ silik kè cifenì akaba kè driñeni, ekicëm ma gani. Kicëma ti kègrum añgwaz ba. Ahàr àdëm zlam nday nani tàgravu kwa. Ku tamal tàgrava nahkay nëngu ni, mandav ga duniya fañ do. ⁸ Ndam ga had ndahañ atakadvu akaba ndam ga had ndahañ, bëbay ndahañ akaba bëbay ndahañ. Had amadaday a kësà gërgërani ndahañ bu, lëwir day amëlëbu a kësà gërgërani ndahañ bu. Zlam nday nani dek ti mënjëki ga daliya ciliñ : zlam nday nani ti akada ga wur ya ajibiyu aslër ana wal a hud bu ni. ⁹ Ay lekulëm ti bumvu slimi. Mis atëgës kuli, atoru àna kuli ka mëlëñ ge seriya. Atëzlëb kuli a ahay ga *mahëñgalavù Melefit bu. Atagrafëña seriya kè kuli kè meleher ga gëdákani ga ngumna akaba bëbay a, adaba lekulëm ndam goro. Nahkay ti nday gani etici ma gekuli ya akazlapumku ni. ¹⁰ Wudaka mëlëñ andav nahëma, ahàr àdëm mis tëhi *Ma Mëwëni Sulumani ana mis ga had gërgërani ni dek day kwa.

¹¹ « Yaw ka ya ti atëgës kuli, atoru àna kuli ka mëlëñ ge seriya nahëma, ere ye ti akëdëmum ni àhëli ahàr ana kuli ba. Ka fat nani Melefit amëhi ere ye ti akëdëmum ni ana kuli ; dëmum ma gani nani. Nahkay akëdëmum ma nani ti lekulëm lekulëmeni do, amëdëm ma nani ti *Mësuf

Njêlatani. ¹² Ka sarta gani nani ti mis atəsəkumoru bəza ga mən̄j gatay ti tâbazl tay, ata bən̄j ga bəza day atəsəkumoru bəza gatay. Bəza ti ni etizirey ata bən̄j gatayani akaba ata mən̄j gatayani, atəsəkumoru tay ti tâbazl tay. ¹³ Mis dek etizirey kuli adaba lekulum ndam goro. Ay ti maslaŋa ya ti aməmbərəŋ nu do duk abivoru ana vad ga mandav ga sifa gayan̄ ni ti, Melefit amahəŋgay naŋ. »

Zlam magədavani ya àbəlay do fererani ni

(Meciya 24.15-28 ; Lük 21.20-24)

¹⁴ « Zlam magədavani ya àbəlay do fererani, eziŋ zlam dek ni, amagravu. * Amagrava ti ekipum naŋ ka mələŋ ya àgəski do ni. » (Bay ya ti ejeŋgey ma hini ni ti ahàr àdəm mîci lala). « Ekipuma naŋ a ti ahàr àdəm ndam ya ka had *Zude ni tâcuhworu a həma vu kwa. ¹⁵ Maslaŋa ya ti naŋ ka *dalahar ga ahay gayan̄ ni àhəraya, àhuriyu a ahay vu ga məhəlaya zlam gayan̄ a day ba. Mâhəraya mâcuhway sawaŋ. ¹⁶ Maslaŋa ya ti naŋ a vədaŋ bu ni ti ni, àŋga a magam ga mara mazay azana gayan̄ a ba. Mâcuhway sawaŋ. ¹⁷ Ka sarta gani nani ti wál a huđ akaba nday ya ti bəza təfəŋ kà tay ka ahar ni atasay cicihi ! ¹⁸ Nahkay ti hən̄galum Melefit ti ere gani nani àgravu ge milevi ba, ¹⁹ adaba ka sarta gani nani ti mis atəkakay daliya kay àtam daliya ndahaŋ ya mis təkakabiyu kwa ahaslani ka ya ti Melefit àgraya mələŋ a duk àbivaya ana kana ni. Kələŋ ga daliya nani ti daliya ndahaŋ atələbi akada nani day-day va bi. ²⁰ Bay geli àdəm sarta gani nani aməpəs do, do ni ti maslaŋa àbi amatamfəŋa kà daliya nana bi. Melefit àdəm aməpəs do ni ti azuhva ndam gayan̄ ya adaba tay a ni palam. ²¹ Ka sarta gani nani ti tamal maslaŋa ahi ana kuli ahkado : “Pum *Krist naŋ àbu ahalay !” ahkay do ni : “Pum naŋ àbiyu tegi !” nahəma, kəgəsumiki ma gayan̄ ni

* ^{13:14} Məŋjay Deniyel 9.27 ; 11.31 ; 12.11.

ba. ²² Adaba mam, ndam ndahaŋ atara tasəkad malfada, ku way way do amədfəm naŋ Krist ahkay do ni naŋ bay məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis. Atagray zlam ya ti mis tìpi ɗay-ɗay ndo ni akaba zlam ya ti aməgri ejep ana mis ni. Tamal agravu tata ni, tawayay mesipet ndam ya ti Melefit àdaba tay a ni. ²³ Lekulum zla nahəma, bumvu slimi, adaba nəhiva ana kuli a àndava. »

Manɗa ga Wur ge Mis a

(Meciyɗ 24.29-31 ; Lɓk 21.25-28)

²⁴ « Ay ka sarta gani nani, kələŋ ga daliya ni zla nahəma, fat amacaday mələŋ va do, kiyi day amasladay mələŋ va do. ²⁵ Boŋgur atətədbiyu e melefit bu, atadəgaya a ga haɗ a ; zlam njəɗa-njəɗani a huɗ melefit bu atadadaya a mələŋ gatay bu. ²⁶ Ka sarta gani nani ti mis etipi nu *Wur ge Mis anara a maklaɓas ba àna njəɗa kay akaba masladaya goro a. † ²⁷ Ka sarta gani nani ti anəslərbiyu *məslər ge Melefit ga macakalakabu ndam ya Melefit àdaba tay a ni kè sliri ga mələŋ faɗani ni ɗək ; ku ka mələŋ driŋeni weley weley do ɗək anəcakalakabu mis ka ahar bələŋ. »

Yezu azay mazavu ga məŋ ga wəruv

(Meciyɗ 24.32-35 ; Lɓk 21.29-33)

²⁸ « Nazay mazavu gani akada ga məŋ ga *wəruv ni, ahàr àdfəm kicɗm kwa : ka ya ti àbakaba slimberi a mək eɗi nahəma, kəsəruma mədərɗər ènjia wudak. ²⁹ Nahkay day tamal kipurama zlam ya nəhi ana kuli ni naŋ àbu agravu nahəma, sərunki nu *Wur ge Mis nəbu cifa, ninjia wudak. ³⁰ Nəhi ana kuli nahəma, wudaka mis ya təbu ka dala nihi ni təmət ɗək ti zlam nday nani ɗək amagraɗa day kwa. ³¹ Mələŋ ya agavəla akaba mələŋ ya a ga haɗ ni amandav, ay ti ma goro ya nədfəm ni amandav ɗay-ɗay do. »

---

† 13:26 Deniyel 7.13.

Njəhadum eri
(*Meciyə* 24.36-44)

³² « Ay ti ma ga vad gani akaba njemdi gani zla nahəma, maslaŋa àbi àsər bi. *Məslər ge Melefit ya a hud melefit bu ni day təsər do, nu Wur ge Melefit tekedi nəsər do, si Baba Melefit day kwa ti àsəra. ³³ Nahkay ti bumvu slimi, njəhadum eri, adaba kəsərum sarta gani nani do. ³⁴ Amagravu akada ga maslaŋa ya naŋ àbu akoru e mirkwi gayaŋ ni. Wudaka ara asləka ti àmbərfəŋ ahay gayaŋ kà ndam ya təgri təwi ni, èdikaba təwi na ana tay a. Àhi ana bay ya ahətay mahay ni “Njəhad eri” mək àsləka. ³⁵ Nahkay ti lekələm day njəhadum eri, adaba kəsərum sarta ga bay ahay gekəli ya amasləkabiya na do. Cə amasləkabiya ga mələkarawa, cə ga hud ya vad, cə ka ga ya ti agwazl təzlah ni, cə ahkay do ni ge miledə ti kəsərum do. ³⁶ Nahkay ka sarta ya ti aməzlərəvkiaya ke kəli a bəslaŋ nahəma, àdi ahər ana kəli lekələm e dəwir bu ba. ³⁷ Ere ye ti nəhi ana kəli ni ti nəhi ana mis dək : Njəhadum eri. »

14

Gəďákani ga ndam Zude tagray dabari ge mijin Yezu
(*Meciyə* 26.1-5 ; Lək 22.1-2 ; Zəŋ 11.45-53)

¹ Vad àvu cə, tara tagray wuməri ga *Pak ; wuməri gani nani ti tidivù dipəŋ *miwisiŋeni do. Eslini gəďákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni təgray sawari ti təgəs Yezu àna wir-wir, tawayay takad naŋ. ² Nday nakəŋ təďəm : « Məgəs naŋ a wuməri ni vu ba, adaba tamal magray nahkay ti mis dal-dalani ni atəmbərəŋ leli do, etizligeya silik a kəsa va. »

Wal nahay abəki tersel ka ahər ga Yezu
(*Meciyə* 26.6-13 ; Zəŋ 12.1-8)

³ Yezu naŋ àbu a Betani, a ahay bu afa ga Simu zal ambèlèk ni. Naŋ àbu manjèhadani azum daf. Eslini wal nahaŋ àhurkiviyu ka tay àna tersel njèlatani ge siŋgu kayani a kolombu sulumani bu. * Tersel gani nani ti tɔzalay nardu. Èhefkia ma ga kolombu na, àbèki tersel ni ka ahàr ga Yezu. ⁴ Gayaŋ ya àbèki ni ti àwèria bəruv ana mis nday ndahaŋ e kidiŋ ge mis ya təvu eslini ni ba ; tɔzlapay e kidiŋ gatay bu, tɔdɔm ahkado : « Àgudar tersel hini ti kamam ? ⁵ Hojo amal təsəkumoya, tɔŋgəta àtam sulay jik diŋ diŋ mahkər, tidi siŋgu gani ana ndam talaga do aw ? » Nahkay tɔlɔgi ana wal nakəŋ ŋgak-ŋgak.

⁶ Eslini Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Mbrəŋum naŋ ! Kəhəlumi muru ti kamam ? Zlam gayaŋ ya àgru ni ti àbɔlay. ⁷ Ndam talaga zla nahəma, nday təbu akaba kuli kəlavaf ; kəgrumi sulum ana tay akada ya kawayum ni tata. Ay nu zla ti ananjəhad akaba kuli kəlavaf do. ⁸ Wal hini àgra zlam ya ti agray tata na : àbəkua tersel ka vu a ti àslamatakabá nu ga məfiyu nu e evid va. ⁹ Nəhi ana kuli nahəma, a məlaŋ bu dɛk, ku eley eley do atədɔmoru *Ma Məweni Sulumani ni zla nahəma, ataŋgəhad ere ye ti wal hini àgray ni daya. Nahkay ti wal ni amagəjazlki ahàr ke mis do. »

Zudas awayay asəkumoru Yezu

(Meciya 26.14-16 ; Lək 22.3-6)

¹⁰ Zudas Iskariyot biliŋ a huɔ ga ndam *madəbay Yezu kru mahar cəeni ni bu òru afa ga gəɔákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ga mədɔfiki Yezu ana tay ti tɔgəsa naŋ a. ¹¹ Nday nakəŋ tàra ticia ma gayaŋ na ti təmərva dal-dal, təhi : « Tamal kəɔɔfikia Yezu ana

---

* 14:3 Kolombu gani nani ti tàgray àna akur sulumani ya tɔzalay elbetir ni, siŋgu gani kay.

leli a ti aməvuk sinġu. » Kələŋ gani Zədas nakəŋ àdəbay divi ga mədəfiki Yezu ana tay.

*Ndam ma*dəbay Yezu taslamalakabu zlam məzumani ga wuməri ga Pak

(*Meciya* 26.17-25 ; Lük 22.7-14, 21-23 ; Zeŋ 13.21-30)

¹² Vad ye enjenjeni ga wuməri ge dipəŋ *miwisinjeni do ni ənġia. A vad ga wuməri ga *Pak nani ti tislġi bəza təmbak ana Melefit. Eslini ti ndam *madəbay Yezu ni tihindifiŋa ma kà Yezu a, təhi ahkado : « Kawayay ti môru mâslamatukkabu zlam məzumani ga wuməri ga Pak ni ti eley ? » ¹³ Eslini Yezu àslər ndam madəbay naŋ bebem cə, àhi ana tay : « Dəgum a kəsa gəđakani ni vu. Ekinjumiya nahəma, akəbumkabu ahàr akaba zal nahaŋ àcahbiya yam a mandaray va. Ekipuma naŋ a ti dəbumiyu naŋ ka mələŋ gayəŋ ya ti ahuriyu ni. ¹⁴ Akəhurumiya ti hindəmfiŋa ma kà bay ahay na, humi ahkado : “Məsi geli àdəm : Ahay goro ya ti anara nəzumviyu zlam ga wuməri ga Pak ni akaba ndam madəbay nu ni ti neley ?” ¹⁵ Eslini bay ahay ni amədəfiki ahay nahaŋ gəđakani ka ahàr ga ahay nahaŋ ana kəli, zlam đek àvu maslamatakavani àndava. Slamatumikabu zlam məzumani ni ana leli ti eslini. » ¹⁶ Ndam madəbay Yezu cəeni ni tàsləka, tòru a kəsa ni vu. Tòru tġjua ti tədi ahàr ana zlam ni đek akada ga pakama ga Yezu ya àhi ana tay ni, mək təslamalakabu zlam ga wuməri ga Pak ni.

Yezu àdəm : « Maslaŋa e kidiŋ ga ndam madəbay nu ni bu ara ejiŋ nu »

(*Meciya* 26.20-25 ; Lük 22.14 ; Zeŋ 13.21-30)

¹⁷ Məlakarawa àra èġia ti Yezu akaba ndam madəbay naŋ kru mahar cəeni ni tġjua a ahay ni va. ¹⁸ Eslini təhuriya tənġhadkabá birra, təbu təzum zlam ti Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, biliŋ gekəli ya

məzumkabu zlam ni aməsəkumoru nu. »¹⁹ Ma ga Yezu ya àdəm ni ti àhəlia ahàr ana ndam madəbay naŋ na dek. Ku way way do e kidiŋ gatay bu biliŋ àna biliŋeni naŋ àbu àdəm : « Nu do, do waw ? »²⁰ Yezu àhi ana tay : « Mis biliŋ e kidiŋ gekuli kru mahar cœeni ni bu, maslaŋa ya ti mətəlkabiyu ahar a halaf vu ni. »²¹ Àdəm keti : « Nu *Wur ge Mis nara nəmət akada ga pakama ge Melefit ya àdəm a Wakita gayay bu ni. Ay ti zləzladə afa ga maslaŋa nani ya ti asəkumoru Wur ge Mis ni ! Hojo akal tiwieya naŋ a ndo. »

Yezu avi daf ge Melefit ana ndam madəbay naŋ ni

(*Meciya* 26.26-30 ; Lək 22.14-20 ; 1 Koreŋ 11.23-25)

²² Ka ya ti təzum zlam nahəma, Yezu àzay *dipeŋ, àgri səsi ana Melefit, èsekaba, àbi ana ndam madəbay naŋ ni. Àhi ana tay : « Zuma, hini ti aslu ga vu goro. »²³ Kələŋ gani àzay hijiyem akaba zum, àgri səsi ana Melefit keti, àvi ana tay, nday dek tisi. ²⁴ Àhi ana tay : « Hini ti mimiz ga vu goro. Àna mimiz hini ti Melefit awəlkabu pakama gayay akaba ge mis. Aməŋgəzaya a vu goro ba ti ga mahəŋgay mis kay. ²⁵ Nəhi ana kuli nahəma, enisi zum ge wur ge *viŋ va do, si a vad ya ti enisi zum məwəni a *Məgur ge Melefit bu ni kwa. »²⁶ Tàra təzuma zlam na ti nday nakəŋ tàzləbay Melefit àna limis, təhəraya e mite va, təcəloru a həma *Oliviye vu.

Yezu àdəm : « Piyer amədəm àsər nu do »

(*Meciya* 26.31-35 ; Lək 22.31-34 ; Zerŋ 13.36-38)

²⁷ Nday təbu takoru ti Yezu àhi ana tay : « Lekulum dek ekijumkia ke divi a, adəba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu, Melefit àdəm amakadkia bay majəgay təmbəmbak na ka tay a, nahkay təmbəmbak ni etedevu kway-kwayay. †²⁸ Anəmət, ay ka ya ti anaŋgaba e kisim

† 14:27 Məŋjay Zakari 13.7.

ba nahəma, akədumu ahàr e Gelili. » ²⁹ Eslini Piyer àhi : « Ku mis dèk tijikia ke divi a nəngu ni, nu ti nìjikia do. » ³⁰ Ay Yezu àhəngrifəŋ, àhi : « Nəhuk nahəma, nak ti kani kani a, a hud ga mələvad bu wudaka agwazl azlah sak cə ti akədəm sak mahkər kəsər nu do timey. » ³¹ Eslini Piyer nakəŋ àdəm : « Aha, nahkay do. Nu ti ku tamal ti məmətkabu nəngu nahəma, ŋgay nəsər kur do ni ti nədəm do simiteni. » Ndam *madəbay Yezu ndahaŋ ni dèk day tədəm akada ge Piyer ni.

Yezu ahəŋgalay Melefit e Gecimeni

(*Meciyə* 26.36-46 ; Lək 22.39-46)

³² Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tòru ka mələŋ nahaŋ, mələŋ gani nani ti təzalay Gecimeni. Tòru tìnjəa eslina ti Yezu àhi ana tay : « Njəhaduma ahalay a hayaŋ, nakoru nahəŋgalay Melefit. » ³³ Àzalay Piyer, Zek, akaba Zeŋ, tòru cak. Eslini ti aŋgwaz àdəgaki ka Yezu nakəŋ dal-dal, məbəruf atikaba kwir kwir. ³⁴ Àhi ana tay : « Məbəruf atukaba, akada nara nəmət. Njəhaduma ahalay a, njəhadum eri. » ³⁵ Naŋ nakəŋ àhədəkfəŋa kà tay a òru cak, àndəhad a hud a hud, àhəŋgalay Melefit ti àcakay daliya ka sarta nani ba. ³⁶ Àdəm : « Aba, † Bəba, zlam dèk kisliki magrani ; hədəkfua daliya hina, nəcakay ba ti. § Ku nədəm nahkay nəngu ni, nawayay ti ere ya nak kawayay ni kwa do ni, goro ya nu nawayay ni do. »

³⁷ Àra àhəŋgala Melefit a nahkay ti aŋgəkia ka ndam madəbay naŋ mahkərani na, àdi ahàr ana tay nday e dəwir bu. Èpidək tay, àhi ana Piyer : « Simu, kway-kway kinji

---

† 14:36 Àna ma ga ndam Zude « Aba » awayay adəmvaba ti « Baba. » § 14:36 Ahalay ti ma ga Yezu ya àdəm ni ti nahkay hi : « Hədəkfua hijiyem hina. » A Wakita ge Melefit ya ahaslani ni bu ni ti tədəm məzum bəruf ge Melefit ti akada zum e hijiyem bu, mis tisi ti akad tay.

dɔwir aw ? Kèbesey manjəhadani eri njemdi biliŋ koksah aw ? ³⁸ Njəhadum eri, həŋgalum Melefit ti ka ya ti *Seteni esipet kuli ni ti kījəmkiya ke divi a ba. Məbəruv ge mis awayay magray zlam sulumani, ay ti əsliki do, adaba aslu ga vu gayanj gedebeni. »

³⁹ Yezu àŋgəvù, òru àhəŋgalay Melefit keti, akada gayanj ya ti àhəŋgalay piŋani ni. ⁴⁰ Àra àhəŋgala nahkay ti àŋgəkiya ka ndam madəbay naŋ na keti. Àdi ahàr ana tay nday e dɔwir bu, tàmətəbəkaba ga manjəhadana eri a. Tàra tərpidəkva ti təsər ere ye ti tahi ni do. ⁴¹ Àŋgəvù keti ya mahkər. Àra əsləkabiya ti àhi ana tay keti : « Kekileŋa kinjəm dɔwir aw ? Kekileŋa kəpəsumba waw ? Sarta ènjia. Ŋga pəm, tara təgəsi nu, nu *Wur ge Mis, ana ndam magudar zlam ni. ⁴² Cikəmbaba, mədəgumkiuru ka tay. Ŋga pəm, maslaŋa ya ti ara aɡəsi nu ana tay ni ènjia, do ni ti ahəmamam. »

Ndam Zude təgəs Yezu

(Meciya 26.47-56 ; Lək 22.47-53 ; Zerj 18.3-12)

⁴³ Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay ni ti Zudas biliŋ ga ndam *asak ga Yezu kru mahar cəeni ni ènjia akaba mis a dal-dal, maslalam akaba aday təfəŋ kà tay. Gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba gəđákani ndahaŋ təslərbiyu tay. ⁴⁴ Wudaka nday tara ti Zudas bay məsəkumoru Yezu ni àhivabiya ma ana mis dal-dalani na. Àhi ana tay : « Bay ya ti anəgri sa àna məfəki ma kà tuwər * nahəma, naŋ gani huya. Gəsuma naŋ a, dəgum àna naŋ, jəgum naŋ lala. » ⁴⁵ Zudas nakəŋ àra ènjia ti àrəkiya ka Yezu nakəŋ a huya. Àhi : « Məsi, » mək əgri sa àna məfəki ma

---

* 14:44 Ka sarta nani ti kəlavad mis təgri sa ana mis ya ti tawayay tay dal-dal ni àna məfəki ma kà tay kà tuwər.

kà tuwər. ⁴⁶ Nahkay mis ni tādægaki ka Yezu cip, tægəs naŋ. ⁴⁷ Eslini mis biliŋ e kidiŋ gatay ya təbu eslini ni bu àrad maslalam fətah, àsifəŋa slimi ana bay məgri tūwi ana gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit na həndad. ⁴⁸ Yezu àhi ana mis ni ahkado : « Kədəgumkua àna maslalam akaba aday a, kəgəsum nu akada nu zal akal, ⁴⁹ ambatakani do nəbu nəcahi zlam ana kuli a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu kəlavad. Ka gani nani ti kəgəsum nu ndo. Ay zlam nani agravu ti ere ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu ni mągravu. »

⁵⁰ Eslini ndam mađəbay naŋ ni đek təmbərbu naŋ, tādəgiki ana hwa tidizl. ⁵¹ Wur dagwa nahəŋ naŋ àbu eslini, məfakabu azana biliŋ ka vu ciliŋ, adəboru Yezu bilegeni. Mis ni tàra tipia naŋ a ti təđəm tægəs naŋ. Tara tægəs naŋ ti ⁵² àmbərfəŋ azana gayəŋ ni kà tay, àdiki ana hwa đedəl a mahayma.

Tagrafəŋa seriya kà Yezu kə meleher ga gəđakani ga ndam Zude a

(*Meciyə* 26.57-68 ; Lək 22.54-55, 63-71 ; Zeŋ 18.13-14, 19-24)

⁵³ Tàra tægəsa Yezu a ti təzoru naŋ afa ga gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni. Ba- ba ti gəđakani ndahaŋ ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba gəđakani đek təcakalava eslina. ⁵⁴ Ka ya ti təbu takoru àna Yezu ni ti Piyer ti ni adəboru naŋ kələŋ driŋ. Òru ènjua a ahay ga gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni va ti ànjəhad digəs a dalaka bu, anjafəŋ kà aku akaba ndam magray tūwi ye eslini ni.

⁵⁵ Gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəđakani ge seriya ni đek təbu tadəbay zlam magudarani ga məwəlki Yezu ka seriya, adəba tawayay

takad naŋ, ay ti tɛŋgɔt ndo. ⁵⁶ Eslini mis kay tàsəkadki malfadɔ, ay ma gatay ni tèsava divi a. ⁵⁷ Kələŋ gani mis ndahaŋ tìcikaba, tàsəkadki malfadɔ nahaŋ keti, ⁵⁸ tɛdɛm : « Leli mìcifinɔ, àdɛm ahkado : “*Ahay gɛdɔkani ge Melefit hini ya mis tɛlɛm àna ahar ni ti nara nembedkaba. Enembedkaba ti a huɔ ga vad mahkərani bu nɛlɛmvaya nahaŋ ya mis tɛlɛm àna ahar do na.” » ⁵⁹ Ay kekileŋa ma gatay ni tèsava divi a. ⁶⁰ Eslini gɛdɔkani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ècikaba cəkwaɔ e kidinɔ ge mis ni ba, èhindifinɔ ma kà Yezu a, àhi : « Nak kàhəŋgarfəŋ do aw ? Zlapay ge mis hini ya ti tɛzlapakuk ni ti zlapay ga mam ? » ⁶¹ Ay Yezu nakəŋ te-te, àhəŋgrifəŋ ndo. Eslini gɛdɔkani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni èhindifinɔ ma keti, àhi : « Nak ti *Krist *Bay gɛdɔkani ya amara ni aw ? Nak wur ga Bay Melefit ya ti mazləbay ni aw ? » ⁶² Eslini Yezu nakəŋ àdɛm : « Iy, nu gani. Ekipəm nu *Wur ge Mis maŋjəhadani a mələŋ ga gɛdɔkani bu, kà ahar ga daf ge Melefit Bay njɔɔa-njɔɔani ni. † Ekipəm anara a huɔ melefit ba a maklabasl ba. ‡» ⁶³ Gɛdɔkani nakəŋ àra ècia ma ga Yezu na ti àzumkia bəruv a, èguzlehkaba azana ka vu gayaŋ a kwar, § àhi ana mis ni ahkado : « Madəbay sedi nahaŋ kamam mba mam ? ⁶⁴ Kìcuma, endivi Melefit timey ! Ay ti kawayum ti mɛgrumi mam ? » Mək mis ni dek tɛdɛm : « Àgudara, si tákad naŋ kwa. » ⁶⁵ Eslini mis ndahaŋ tɛdɛgiki ana mitifiviyu eslib ana Yezu e eri vu, təkambahi eri, tɛsi

† 14:62 Limis 110.1. ‡ 14:62 Məŋjay Deniyel 7.13. § 14:63 Tamal zal Zude eguzlehkaba azana gayaŋ ka vu a ti adafaki tuway, ahkay do ni zlam ya àbɔlay do simiteni ni àgrava. Gɛdɔkani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit èguzlehkaba azana gayaŋ ka vu a ni ti azuhva ma ga Yezu ya àdɛm naŋ Wur ge Melefit ni, adaba tɛdɛm èndivia Melefit a dal-dal.

mədukdük ga ahar, təhi : « Tamal nak bay mahəngaray *pakama ge Melefit nahəma, dəfiaya maslaŋa ya ti əzləb kur na ana leli a zla ! » Mək mis ya təbu tagray təwi eslini afa ga bay gədakani nani ni təzay naŋ, təbi bəbarva.

Sak mahkər Piyer adəm àsər Yezu do

(*Meciyə* 26.69-75 ; Lük 22.56-62 ; Zey 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Ka ya ti Piyer naŋ əbu a dalaka mbeheni ni bu nahəma, wal nahaŋ əra : wal nani agri təwi ana bay gədakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni.

⁶⁷ Əra ənija ti èpi Piyer naŋ əbu anjafəŋ kà aku, àmənjaləŋ lala mək àhi : « Nak day kàsawadumkabá akaba Yezu zal Nazaret na. » ⁶⁸ Eslini Piyer àhi : « Aha. Nəsər ma gani do, nicikaba ere ye ti kawayay kəcfəm na do. »

Əra adəma nahkay ti ècikaba, àsləkaba a dalaka ni ba, òru e gejiŋ vu. [Mək agwazl əzlah.] ⁶⁹ Wal ni əra èpia naŋ a keti ti àhi ana mis ya ti eslini ni : « Naŋ hini ti naŋ ndam gatay gani. » ⁷⁰ Eslini Piyer adcfəm keti : « Aha, nu nəsər ma gani do. »

Əra apəsa bal ti mis ya ti eslini ni təhi ana Piyer keti : « Edefiŋ nak day ndam gatay gani, adəba nak zal Gelili. »

⁷¹ Naŋ nakəŋ àmbaday dək, adcfəm : « Nəsər maslaŋa nani ya ti kacalumfəŋ ni do. Tamal nasəkəcf malfadə nahəma, Melefit məkəfə nu a. » ⁷² Eslini agwazl əzlah ye cə huya. Agwazl ni əra əzlaha ti Piyer nakəŋ ma ga Yezu ya àhi : « Wudaka ti agwazl əzlah sak cə nahəma, akəcfəm sak mahkər kəsər nu do timey » ni àŋgiaya a ahàr ba. Nahkay Piyer adiki ana tuway.

15

Yezu naŋ əbu kè meleher ge Pilet bay ga ndam Rom

(*Meciyə* 27.1-2, 11-14 ; Lük 23.1-5 ; Zey 18.28-38)

¹ Dũ àna zũzũeni nahõma gẽdãkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, ndam *mæsẽr Wakita ge Melefit ni akaba nday gẽdãkani ge seriya ni dek tãcakalava, tãgray sawari. Eslini tãgãs Yezu, tãwøl mæk tõru àna naŋ afa ga bay *Pilet. ² Tõru tĩnjũa àna Yezu a ti Pilet nakẽŋ èhindifiŋa ma, àhi : « Nak ti bay ga ndam *Zũde eẽdẽfiŋ aw ? » Àhẽŋgrifẽŋ, àhi : « Nak kãdẽm. » ³ Eslini gẽdãkani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tacalki naŋ ka zlam magudarani kay. ⁴ Pilet èhindifiŋa ma keti, àhi ahkado : « Tacalki kur ka zlam magudarani kay ti kici do aw ? Kàhẽŋgarfẽŋ do aw ? » ⁵ Ay Yezu naŋ te-te, àhẽŋgrifẽŋ va do. Gayaŋ ya àhẽŋgarfẽŋ ndo ni ti àgria ejep ana Pilet a.

Tãdẽm tãkadã Yezu a
(Meciũ 27.15-26 ; Lũk 23.13-25 ; Zeŋ 18.39-19.16)

⁶ Kẽla wumẽri ga *Pak zla ti ndam *Zũde tãbu tihindifiŋa kè Pilet a ti mãfaya zal daŋgay a bẽlaŋ. Tihindifiŋa ti naŋ àbu afiaya maslaŋa ya tawayay na ana tay a. ⁷ Zal nahãŋ àbu, slimi gayaŋ Barabas ; tãfiya naŋ a daŋgay va akaba mis ndahaŋ ya ti tãkadfẽŋva kà ŋgumna ni. Ka sarta ya ti tãkadfẽŋva kà ŋgumna ni ti naŋ àkadã mis a. ⁸ Eslini mis dal-dalani ni tãra afa ge Pilet a, tihindifiŋa ti mẽgri ana tay akadã gayaŋ ya ti agri ana tay kilevi ni. ⁹ Tãra tihindifiŋa nahkay ti Pilet nakẽŋ àhi ana tay ahkado : « Nihi ti kawayum nẽfiaya bay ga ndam Zũde na ana kũli a waw ? » ¹⁰ Àdẽm nahkay ti, àsẽra gẽdãkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tãgãsibiyu Yezu ti adaba tagralẽŋ solu palam. ¹¹ Ay gẽdãkani ni tawayay ndo, tãhi ana mis dal-dalani ni : « Humi : “Mawayay ti kãfaya naŋ a ba, si Barabas kwa.” » Mæk tãhi nahkay. ¹² Pilet nakẽŋ àra ècia ma gatay na zla nahõma, àhi ana tay keti : « Kawayum ti nẽgri mam ana maslaŋa ya ti kazalum

naŋ Bay ga ndam Zude ni mam ? » ¹³ Təhəŋgrifəŋ àna zlahay : « *Darfəŋ naŋ kà təndal ! » ¹⁴ Nahkay naŋ nakəŋ èhindifiŋa ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Àgudar mam emiteni mam ? » Nday nakəŋ ba təzlah kay kay : « Darfəŋ naŋ kà təndal ! » ¹⁵ Nahkay ti Pilet awayay aməri bəruv ana mis dal-dalani ni, àfiaya Barabas nakəŋ ana tay a, àhi ana ndam slewja gayanə ti tēzləb Yezu àna kurupu. Tàra tēzləba naŋ a ti àhi ana tay ti tēzay naŋ, tōru tādarfəŋ naŋ kà təndal.

Ndam slewja teyefiŋ kà Yezu

(*Meciy* 27.27-31 ; Zeŋ 19.2-3)

¹⁶ Ndam slewja ni tēgəs Yezu nakəŋ, təzoru naŋ a huđ ahay ga bay *Pilet ni vu. Ahay gani nani, təzalay Pretwer. * Eslini tēzalakabu ndam slewja ndahaŋ ni đek. ¹⁷ Ndam slewja ni tāmbatki azana ndizeni ka Yezu, mək tēkeleya adak a, tàslap hindigil-hindigil, tēfiviyyu a ahàr vu akada ga jaku ni. ¹⁸ Tàra tēbəkia zlam a zla nahəma, tēgri sa, tēhi ahkado : « Məgruk sa, bay ga ndam *Zude ! » ¹⁹ Tēzay eziŋgwi, tēsi a ahàr vu, tītifiyyu esliḃ e eri vu, tēbəhadī mirdim meleher ndiḃa ndiḃa ana had.

²⁰ Tàra tēbia seki a nahkay ti tēcakwakia azana ndizeni ya tēfəki na, tēbikabu azana gayanə gayanəni ya tēcakwakia ni. Eslini tēzaya naŋ e mite va, ga moru *madarfəŋ naŋ kà təndal a.

Tadarfəŋ Yezu kà təndal

(*Meciy* 27.32-44 ; Lək 23.26-43 ; Zeŋ 19.17-27)

²¹ Ndam slewja ni tēbakabu ahàr akaba zal nahaŋ naŋ àbu asləkabiya e gili a. Slimi gayanə Simu, naŋ bəŋ ge Eleksender nday ata Rufus, naŋ ga kəsa Sireŋ. Eslini nday nakəŋ tēfəki ŋgasa ga mazay təndal ga *madarfəŋ Yezu

---

* ^{15:16} Pretwer àna ma Rom ti awayay ađəmvaba ahay ga gəđakani ga ndam slewja.

ni. ²² Nahkay təzoru Yezu a mələŋ nahəŋ vu ; mələŋ gani nani ti təzalay Golgota, adəmvaaba « Mələŋ ga aslat ga ahàr. » ²³ Tòru tìnjua àna Yezu nakəŋ a zla ti tawayay təvi zum mebedekabani akaba haf ya ti təzalay mir ni. Ay ti Yezu àwayay ndo. ²⁴ Eslini tàdarfəŋ naŋ kà təndal ni. Tàra tàdarfəŋa naŋ a ti tàgraki ca-ca àki ka azana gayəŋ ni bələŋ àna bələŋ ti təsər way azum way. ²⁵ Sarta ya tàdarfəŋ naŋ kà təndal ni ti agray njemdi ambəlm̄bu ya ge miledə. ²⁶ Pakama àbu məbəkiani ka təndal, ka mələŋ ya təbək̄i zlam magudarani ge mis ni ti mis dek təsər, təbək̄i ti nahkay hi : « Bay ga ndam *Zude. » ²⁷ Tàdarfəŋ ndam akal bebem cū kà təndal ndahaŋ kà gəvay ga Yezu, bələŋ gani ka ahar ga daf, bələŋ gani ti ni ka ahar ga gəjar. [²⁸ Nahkay ti pakama ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni àgrava. Pakama gani nani ti nihi : « Tara tacalkivu naŋ àkivu ka ndam magudar zlam. † »]

²⁹ Nday ya ti takoru gwar eslini ni tàra tìpia naŋ a ti tìndivi naŋ, tədəday ahàr, təhikaboru : « Hey, nak ya ti kədəm ahkado : “Nembedvù *ahay gədəkani ge Melefit ni ti anələmaba a hud ga vad mahkərani ba” ni do aw ? ³⁰ Həŋgay ahàr gayak, hərəya kà təndal na zla ! » ³¹ Eslini gədəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gədəkani ga ndam *məsər Wakita ge Melefit ni təbu təzlapay e kidir̄ŋ gatay bu, teyefir̄ŋ daya. Tədəm ahkado : « Naŋ nakəŋ àhəŋgaraba mis ndahaŋ a keti ni ti, àhəŋgaraba ahàr gayəŋ a koksah timey ! ³² Àdəm naŋ *Krist *Bay gədəkani ya amara ni, naŋ bay ga ndam *Izireyel ti, m̄ahərəya kà təndal na ! Tamal ti àhərəya kà təndal na nahəma, leli tekefi aməfəki ahàr bilegeni. » Mis ya təbu madarfəŋani kà gəvay ga Yezu ni day tìndivi naŋ.

---

† 15:28 Məŋjay Izayi 53.12.

Yezu amətfəŋ kà təndal

(Meciyu 27.45-56 ; Lük 23.44-49 ; Zeŋ 19.28-30)

³³ Fat àra ècika tirked-keď ka ahàr melefít a ti ləvəŋ àgray ka haď ni deċ, tekďefiŋ duk àbivoru àna njemdi mahkər ya ga məlakarawa. ³⁴ Àra àgra njemdi mahkər ti Yezu àdi ana zlahay kay kay, àďəm : « Eloyi, Eloyi, lama sabahtani ? » Awayay aďəmvaba ti « Bay Melefít, Bay Melefít goro ni, kəmbərəŋ nu ti kamam ? † » ³⁵ Mis ya təbu eslini ni ndahaŋ tàra ticia gayəŋ ya ti àzlah na ti təďəm : « Cəm day ti azalay Eli ni. » ³⁶ Eslini biliŋ gatay àcuhworu àzay zlam ya esikabu yam akaďa ga matala ni, àtəliyu a zum cecəwekeni vu juď, àbahi ka aday, àtəlikabiyu ana Yezu a ma vu ti mīsi. Àďəm : « Bəsəma day, tamal ti Eli ara azaya naŋ kà təndal na ti mara mipi. » ³⁷ Ay Yezu nakəŋ àzlahkivu kay kay, àmət.

³⁸ Ka ya ti àmət ni ti azana ga mahay ga mələŋ *njəlatani ya ti a huď ga *ahay gəďakani ge Melefít ni bu ni ègəzlehvabiyu kwarra, agavəla cekw a haď. ³⁹ Eslini bay ga ndam slewja ni naŋ àbu micikeni kama ga Yezu. Àra èpia gayəŋ ya àmət na ti àďəm ahkado : « Maslaŋa hini ti Wur ge Melefít edeďiŋ. »

⁴⁰ Wál ndahaŋ təbu eslini cak, tamənjoru. Wál nday hini təkibu ka tay : Mari ga kəsa Magəďala, Salomi akaba Mari məŋ ga ata Zek gəziteni nday ata Zoze ni. ⁴¹ Ka ya ti Yezu naŋ àbu ka haď *Gelili ni ti nday gani təďəba naŋ a, təgria təwi a. Wál ndahaŋ kay təbu tamənjələŋoru bilegeni, wál nday nani təcəloya akaba Yezu a Zerəzalem a.

Təfiyu kisim ga Yezu e mindiviŋ vu

(Meciyu 27.57-61 ; Lük 23.50-56 ; Zeŋ 19.38-42)

⁴² Məlakarawa àra ègia mis təbu təslamatavu ga vad *məpəsabana ga hajəŋ a ti ⁴³ zal nahaŋ e kidiŋ ge mis

† 15:34 Limis 22.2.

gəđákani ya ti tagray seriya ni bu àra. Təzalay naŋ Zəzef, naŋ ga kəsa Erimete. Naŋ day ajəgay *Məgur ge Melefit. Àzay njəda gayan, òru afa ge Pilet, èhindi kisim ga Yezu ni. ⁴⁴ Gayan ya ti èhindi kisim ni ti àgria ejep ana Pilet a. Pilet àhi ana ahàr : « Yezu ti àməta àndava ededifŋ a waw ? » mək àzalay bay ga ndam slewja ni. Naŋ nakəŋ àra ènjia ti Pilet èhindifŋa ma, àhi : « Àməta àpəsa ededifŋ a waw ? » ⁴⁵ Bay ga ndam slewja ni àra àhia « Àməta » ti Pilet àvi divi ana Zəzef ti môru mâzay kisim ga Yezu na. ⁴⁶ Nahkay Zəzef òru àsəkumbiyu dawra, àzaya kisim ga Yezu kà təndal na, àkambah. Àra àkambaha ti àfiyu e mindiviŋ vu. Mindiviŋ nani ti miliyeni a pəlad vu. Àra àfiya kisim ga Yezu na e mindiviŋ ni va ti àbəladiviya belim gəđakani ana mahay ge mindiviŋ ni. ⁴⁷ Ata Mari ga kəsa Magədala ni akaba Mari mən ga Zoze ni nday təbu tamənjələŋ ka mələŋ ya təfiyu kisim ga Yezu ni.

16

Yezu anɔgaba e kisim ba

(*Meciya* 28.1-8 ; *Luk* 24.1-12 ; *Zen* 20.1-10)

¹ Vad *məpəsabana àra àsləkaba zla nahəma, Mari ga kəsa Magədala ni, Mari mən ge Zek, akaba Salomi tòru təsəkumbiyu tersel, ti tàra təgraki ka vu ga Yezu. ² Ge miledu fat azlərəvaya a vad enjenjeni ga gosku a zla nahəma, nday nakəŋ tòru ke mindiviŋ ni. ³ Təbu təzlaporu ka ahàr divi, təđəm ahkado : « Way amoru mabəladiləŋa belim na ana leli kə mindiviŋ na way ? » ⁴ Belim gani nani ti gəđakani gəđak. Tàra tamənjoru ti tìpi ti mindiviŋ nakəŋ bəŋa, belim ni mabəladləŋana. ⁵ Tòru tìnjua ti təhuriyu e mindiviŋ ni vu. Tàra təhuriya ti tìpi wur dagwa nahan naŋ àbu manjəhadani digusa ka ahar ga daf, məbakabu azana bəđ-bəđani, àsia anɔgwaz ana tay

a kay. ⁶ Àhi ana tay ahkado : « Anɗwaz àwɗer kùli ba. Kəɗəbum ti Yezu zal Nazaret, ya ti tàkadfəŋ naŋ kà təndal ni. Anɗaba e kisim ba, naŋ àbi ahalay va bi. Mənjumki, məlaŋ ya tàfəkad kisim gayaŋ ni nihi. ⁷ Nihi ti dəgum, kəhumi ma gani ana ata Piyer ndam maɗəbay naŋ ni, humi ana tay ahkado : “Àdoru ka haɗ *Gelili kama gekùli, akədumi ahàr ti eslini, akada gayaŋ ya ti àhi ana kùli ni.” » ⁸ Nday nakəŋ tàhəraya e mindiviŋ ni ba tədəgikibiyu ana hwa ; anɗwaz àwɗer tay a, təgəgəra. Tàra tàsləkabiya zla ti təhi ma gani ana maslaŋa ndo, adaba anɗwaz àwəra tay a kay. *

Yezu anɗazlivu ana ndam maɗəbay naŋ ni

[⁹ Yezu anɗaba e kisim ba ge miledə a vaɗ enjenjeni ga gosku a. Àra anɗaya ti anɗazlivu enji ana Mari ga kəsa Magədala, naŋ ya ti ahaslani Yezu àgariaba seteni a adəskəla ni. ¹⁰ Naŋ nakəŋ àra èpia Yezu a ti òru ga məhi ma gani ana ndam ya təbu akaba Yezu ahaslani ni. Òru àdi ahàr ana tay ti nday təbu titəwi, bəruv awəɗ tay. ¹¹ Mari nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Yezu naŋ àbu, nìpia naŋ a. » Ay ma gayaŋ ya àhi ana tay ni ti təgəsiki ndo.

¹² Kələŋ gani ndam *maɗəbay Yezu cə təbu takoru a kəsa ciɓ-ciɓeni vu ti, Yezu anɗazlivu ana tay. Anɗazlivu ana tay ti vu gayaŋ ni akada ya anɗazlivu ana Mari ni do. ¹³ Nday nakəŋ day tàsləkabiya ga maŋgəhadì ma gani ana ndam maɗəbay Yezu ndahaŋ na. Tàra tənɗəhadia ana tay a nahkay ti nday nani təgəsiki ma gatay ya tənɗəhadì ana tay ni ndo keti.

¹⁴ Kələŋ gani ka ya ti ndam maɗəbay naŋ kru mahar bəlaŋani ni təbu təzum zlam nahəma, Yezu nakəŋ anɗazlivu ana tay. Àra anɗazliva ana tay a ti àləgi ana tay adaba

---

* 16:8 A wakita ndahaŋ bu ni ti ma ga Mark àndava ahalay a.

tàfəki ahàr ke Melefit ndo, tàwayay mægəsiki pakama ga ndam ya ti tàdəm : « Mipia Yezu a, àngaba e kisim ba » ni ndo palam. ¹⁵ Mək àhi ana tay ahkado : « Dəgum ka hađ ga mələŋ ni dek, humioru *Ma Məweni Sulumani ana mis ya Melefit àgra tay a ni dek. ¹⁶ Maslaŋa ya ti àfəkua ahàr a akaba àbara ni ti Melefit amahəŋgay naŋ. Ay maslaŋa ya ti àfəku ahàr ndo ni ti Melefit aməgəs naŋ àna seriya. ¹⁷ Nday ya ti tàfəkua ahàr a nahəma, məfəku ahàr gatay ni ara asərvu nahkay hi : atagariaba seteni ana mis àna slimi goro a ; atəzlapay àna ma həma ndahaŋ ya nday təsər do ni ; ¹⁸ tamal ti təgəs gavaŋ àna ahar ahkay do ni tisi zlam makad mis day, zlam nday nani atəgri araŋa ana tay do ferera ; tamal ti təkəki *ahar ka ndam ya təkəsəy do ni, ndam nday nani ataŋgaba. »

Melefit azoru Yezu a huđ melefit vu

(Luk 24.50-53 ; Təwi 1.9-11)

¹⁹ Bay geli Yezu àra àhia pakama na ana tay a nahkay ti Melefit àzoru naŋ agavəla a huđ melefit vu, mək ànjəhad kà ahar ga daf ge Melefit, a mələŋ ga gədakani vu. ²⁰ Kələŋ gani ndam *asak ga Yezu ni ti ni tàsləka, təkioru *Ma Məweni Sulumani ana mis ga hađ ga mələŋ ni dek. Bay geli àvi njəda ana təwi gatay ya tàgray ni àna məgrikivu zlam ndahaŋ ya ti mis tìpi day-day ndo ni ana tay.] †

† 16:20 A wakita ndahaŋ bu ni ti wakita ga Mark andav àna 9-20. Ay a wakita ndahaŋ bu ka mələŋ ga 9-20 ti andav nahkay hi : « Wál ni təkəŋgri ere ye ti àgravu ni dek àna ata Piyer akaba ndam mađəbay Yezu ndahaŋ ni, təkzlapaki kay ndo. Kələŋ gani Yezu àna ahàr gayaŋ àsləroru ndam mađəbay naŋ ni gwar egezi ka mələŋ ya fat azlərovaya ni akaba gwar agavəla ka mələŋ ya fat adiyu ni ga məhiani ana mis Melefit amahəŋgay mis ga kaŋgay-kaŋgayani. Ma gani nani ti njələta, aməmbatvu day-day do. »

Ma Mūweni Sulumani ge Melefit
New Testament in Muyang

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muyang

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

